

Iiris Kankaanpää-Ahosola

MITÄ KUULUU BALETINOPETTAJA?

Baletinopettajan työnkuva tämän päivän Suomessa

MITÄ KUULUU BALETINOPETTAJA?

Baletinopettajan työnkuva tämän päivän Suomessa

Iiris Kankaanpää-Ahosola
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Taiteen tekijä ja kehittäjä (YAMK)
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Taiteen tekijä ja kehittäjä (YAMK)

Tekijä: Iiris Kankaanpää-Ahosola

Opinnäytetyön nimi: Mitä kuuluu baletinopettaja? Baletinopettajan työnkuva tämän päivän Suomessa.

Työn ohjaaja: Petri Hoppu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2024

Sivumäärä: 45 + 1 liite

Opinnäytetyöni käsittelee baletinopettajan työnkuva Suomessa tuoden esiin mitä baletinopettajan työnkuva sisältää ja miten Suomessa balettipedagogit kokevat baletinopettajan ammatin. Työskentelen itse baletinopettajana ja halusin tarkastella ammattia kriittisesti ja saada tämänhetkiset kokemukset baletinopettajien työstä. Tarkastelen myös sitä, millainen tilanne baletinopettajien määrän riittävyyden osalta on tällä hetkellä Suomessa. Lisäksi opinnäytetyöni pyrkii selvittämään baletinharrastajien tämänhetkistä tilannetta Suomessa.

Teetin kyselyn Suomessa työskenteleville balettipedagogeille ja käsittelen opinnäytetyössäni kyselylomakkeen vastauksia. Kyselylomakkeen kysymykset koskivat baletinopettajan omia kokemuksia työstään ja baletinharrastajien tilannetta Suomen tanssikouluissa.

Kyselyn vastauksista ilmeni, että lapset ja nuoret hakeutuvat aiempaa vähemmän baletinharrastukseen. Erityisesti yläkouluikäisiä on vaikea saada mukaan baletinharrastukseen. Tällä hetkellä baletinopettajana työskentelevät opettajat kokevat, että baletinharrastus on jäämässä jalkoihin, koska harrastusmahdollisuuksia on tänä päivänä hyvin paljon. Yleisesti baletinopettajat Suomessa kokevat oman työnsä tärkeäksi ja haluavat ylläpitää baletille lajinomaista tyyliä ja balettiin kuuluvia perinteitä vahvoina edelleen. Aihetta olisi voinut tutkia kyselylomakkeessa tarkentavien kysymysten avulla syvemmin ja pyytää vastaajilta enemmän sanallisia vastauksia avaamaan heidän omaa näkökulmaansa aiheeseen.

Jatkotutkimusaiheena voisi olla tarkastelu siitä, miten moni taiteen laajan oppimäärän suorittanut balettioppilas päätyy tanssinalalle. Onko oppilas saanut balettikoulussaan kipinän hakeutua itse baletinopettajakoulutukseen tai tanssijankoulutukseen? Jatkotutkimusaiheena voisi olla myös se, miten maailman tilanne vaikuttaa tulevaisuudessa balettikouluihin. Miten baletin arvostusta taideaineena saadaan pidettyä yllä nykyisen viihdekulttuurin maailmassa?

Asiasanat: Baletti, balettipedagogi, balettiharrastus.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Master's Degree Programme in Artistic Development

Author: Iiris Kankaanpää-Ahosola

Title of thesis: How are you, ballet teacher? The job description of a ballet teacher in today's Finland.

Supervisor: Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024

Number of pages: 45 + 1 appendix

My thesis focuses on the job description of a ballet teacher in Finland, highlighting what the job description of a ballet teacher includes and examining how ballet pedagogues in Finland perceive the profession of a ballet teacher. The reason for choosing this topic is personal; because I work as a ballet teacher myself and I wanted to look at the profession critically and get a current picture of what the profession of a ballet teacher requires. Additionally, I will examine the current situation in Finland in regards to the availability of ballet teachers. In addition, my thesis explores the current situation of ballet enthusiasts and supporters in Finland.

For my research, I used dissertations, master's theses, theses and articles related to the topic of my thesis. Additionally, I conducted a survey among ballet pedagogues working in Finland and in my thesis, I examine the answers to the questionnaire. The questions in the questionnaire focused on the experiences of ballet teachers in their profession, as well as the situation of ballet enthusiasts and supporters within Finnish dance schools.

The majority of the survey responses confirmed my own experiences in the field, indicating a declining interest among children and young people in ballet compared to previous years. It is especially difficult to get secondary school children involved in ballet. Teachers currently working as ballet teachers feel that ballet as a hobby is being overtaken because there are so many other opportunities available for children today. In general, ballet teachers in Finland feel that their work is important and perform their work with dedication and professionalism. This topic could have been further explored with the help of more detailed questions in the questionnaire and more verbal answers could have been asked from the respondents to open up their own perspective on the topic.

Further research could focus on how many students who are finishing ballet school end up in the field of dance. Has a student who has attended ballet school gotten the spark to apply for ballet teacher training themselves? Further research could also focus on how the situation in the world will affect ballet schools in the future. How can the appreciation of ballet as an art subject be maintained? How can we keep ballet attractive in today's world of entertainment culture?

Keywords: Ballet, ballet teacher, ballet hobby

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	BALETTI SUOMALAISEN TANSSIN KENTÄLLÄ.....	8
2.1	Baletin tausta Suomessa.....	12
2.2	Harrastajia ja ammattilaisia	14
2.3	Tanssinopettajan koulutusjärjestelmä	17
3	AMMATTINA BALETINOPETTAJA	20
3.1	Baletinopettajan työnkuva	20
3.2	Oma polkuni baletinopettajaksi.....	22
4	KYSELYTUTKIMUS BALETINOPETTAJIEN NYKYTILANTEESTA.....	24
4.1	Taustatiedot.....	25
4.2	Baletinopettajien työllistyminen	28
4.3	Baletinoppilaiden tilanne Suomen tanssikouluissa	30
4.4	Baletinopettajien kokemukset baletinopettajan ammatista	34
4.5	Yhteenveto	38
5	POHDINTA	39
5.1	Päätelmät	40
5.2	Jatkotutkimusaiheet.....	40
	LÄHTEET.....	42
	LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tarkastelen baletinopettajan työnkuvaa 2020-luvun taitteen Suomessa. Tarkastelun kohteena ovat tanssikouluissa työskentelevät baletinopettajat. Aiheen valinta sai alkunsa siitä, että olen havainnut sekä baletin harrastajien että baletinopettajien pulaa työskentelypaikkakunnallani Vaasassa. Myös baletinopettajien määrä Suomessa on opinnäytetyöni tarkastelun kohteena.

Tutkimuskysymykset ovat:

Miten baletinharrastajien määrä on kehittynyt Suomessa?

Millainen on oppilaiden harrastukseen sitoutumisen aste?

Mikä on baletin asema suhteessa muihin harrastusmuotoihin?

Missä määrin baletinopettajia tarvitaan Suomessa tällä hetkellä?

Millaisena baletinopettajat kokevat työnsä?

Kuinka vahvasti baletinopettajat sitoutuvat työhönsä?

Syy tutkimusaiheen valintaan on omakohtainen huoleni balettiharrastuksen asemasta nykypäivän Suomessa. Sosiaalinen media valtaa tanssin kenttää ja tuo uusia vaikutteita eri tanssityyleistä. Koen, että baletin asema on vaarassa jäädä uusien tanssitrendien jalkoihin. Baletti harrastuksena vaatii keskittymistä ja pitkäjänteistä harjoittelua. Baletin tekniikan oppiminen on tarkkaa, ja baletissa edetään järjestelmällisesti eteenpäin noudattaen baletin perinteitä ja baletin liikkeistöä. Jokaiselle ikäluokalle on oma baletin liikelista, jota hyödyntäen baletinopettaja suunnittelee lukuvuoden tavoitteet ja oppimateriaalin. Klassinen musiikki on osa balettia. Baletinharrastaja oppii harrastuksen kautta tuntemaan baletille tyypillistä klassista musiikkia, johon opettaja suunnittelee tunnilla harjoiteltavat harjoitukset.

Baletinharrastus on monella tavalla lapsen kehitykselle hyväksi. Ryhmässä oleminen, uuden oppiminen, kehon voiman kohottaminen ja liikkeellinen ilmaisu lisäävät lapselle ja nuorelle tärkeitä taitoja ja ominaisuuksia. Tanssinharrastusta pidetään keskittymiskykyä parantavana harrastuksena. Asiasta kirjoitetaan esimerkiksi Ylen tekemässä artikkelissa *”Tanssinharrastajien pää ei harhaile koulussa – Keskittyminen tuo lapsille rauhaa ja on äärimmäisen tärkeää tämän hetkessä maailmassa”* (Turtola & Tiirikainen 2020).

Balettia on esitetty Suomessa yli sata vuotta, ja se on siten hyvin tunnettu tanssilaji. Baletti on esittävänä taiteenlajina yhä suosittua. Silti baletti ei ole nykyään yhtä vahvasti esillä ja saavutettavissa nykylasten elämässä kuin ennen tai yleistä esimerkiksi lasten ja nuorten käyttämissä puhelinsovelluksissa, jotka sisältävät tanssia. Osittain tästä syystä halusin selvittää, onko baletin harrastajia vähemmän kuin esimerkiksi viisi vuotta sitten. Käsittelen tutkimuksessani viiden vuoden ajan, koska halusin rajata opinnäytetyöhöni ajan sekä ennen koronaa että sen jälkeen. Työskentelen Vaasan Kuula-opistossa ja nostan esille koronan vaikutuksia baletti harrastuksen suosioon esittämällä opiston oppilastilastoja. Kuula-opisto antaa Vaasassa taiteen laajan oppimäärän mukaista tanssinopetusta baletissa.

Osana opinnäytetyötäni käsittelen kyselylomakkeen tuloksia. Balettipedagogeille teettämäni kyselylomakkeen vastaukset antavat suuntaa baletin opetuksen tämänhetkisestä tilasta sekä ja balettipedagogien kokemuksista omassa työssään. Lähetin kyselylomakkeen 31 tanssikouluun Suomessa. Tanssikoulut valikoituivat paikkakuntien mukaan niin, että ne kattavat mahdollisimman laajasti koko Suomen alueen.

Katsaus baletin opettajan työnkuvaan ja baletin tilanteeseen myös harrastuksena voi auttaa toiminnan ymmärtämiseen ja sen kehittämiseen. Tutkimukseni tarkoituksena on antaa vertailupintaa myös muiden tanssilajien opettajien työnkuvan tarkasteluun. Tutkimukseni tulokset voivat toimia suuntaa antavana esimerkkinä baletin opettajan työssä aloittelevalle henkilölle, ja myös tuoda tietoa tanssinopettajaopiskelijalle siitä, mitä tämän päivän baletin opettaja tulee kohtaamaan työelämässä ja mitä kokemuksia jo työssä olevilla baletin opettajilla on. Opinnäytetyöni on toivottavasti ajatuksia herättävä kokonaisuus, joka vie lukijan baletti harrastuksen maailmaan antaen siitä tietoa luomalla katsauksen baletin opettajan työhön.

2 BALETTI SUOMALAISEN TANSSIN KENTÄLLÄ

Baletinharrastus on monella tavalla lapsen kehitykselle hyväksi. Ryhmässä oleminen, uuden oppiminen, kehon voiman kohottaminen ja liikkeellinen ilmaisu lisäävät lapselle ja nuorelle tärkeitä taitoja ja ominaisuuksia. Tanssinharrastuksen hyödyistä on uutisoitu useasti, ja erityisesti balettiharrastuksen on uutisoitu keskittymiskykyä parantavana harrastuksena. Tanssipedagogiikan professori Eeva Anttilan mukaan taiteellinen toiminta auttaa keskittymisessä, koska se aktivoi kehoa ja aisteja monipuolisesti. Tanssissa keskitytään ensinnäkin motoriseen suoritukseen, mutta sen lisäksi on keskityttävä toisiin ihmisiin tilassa, seurattava musiikkia ja kuunneltava sen tempoa ja sävyä. Havaintoprosessien yhdistyminen tekee niin lapselle kuin kenelle tahansa hyvää. (Turtola & Tiirikainen 2020.)

Anttilan väitöskirjassa *"Koko koulu tanssii! Kehollisen oppimisen mahdollisuuksia kouluyhteisöissä"* (2013) tuodaan esille tanssipedagogiikkaan liittyviä tutkimuksia, joissa osoitetaan tanssin erilaisia vaikutuksia itsetuntoon, hyvinvointiin tai oppimiseen. Anttila (2013) toteaa, että koe- ja kontrolliryhmien muodostaminen pedagogisessa kontekstissa on eettisesti kyseenalaista, ja kokeellisen tutkimuksen ongelmat koskevat kaikkea ihmistutkimusta. Osin siksi tanssin vaikutuksia erilaisiin ominaisuuksiin on todennettu kuvaamalla oppilaiden ja opettajien kokemuksia. (Anttila 2013, 45.) Anttilan esiin tuomat näkökulmat pitävät oman kokemukseni mukaan paikkansa: kokemukset tanssista ovat yksilöllisiä, ja ne liittyvät ympäristöön ja omaan kokemukseen kehosta, ja niitä voi olla vaikea tutkia ja selittää.

Neurotieteen tohtori Hanna Poikonen (2018) on tutkinut tanssin vaikutusta tanssijan aivotoimintaan väitöskirjassaan *"Dance on Cortex. Erps and Phase Synchrony in Dancers and Musicians during a Contemporary Dance Piece"*. Poikonen toteaa, että kokemuksia tanssista voidaan tutkia myös neurotieteen keinoin. Hänen tutkimuksessaan ilmeni, että tanssijoiden aivojen prosessointi toimii vahvemmin kuin muusikon silloin, kuin tutkittavat tanssijat ja muusikot seurasivat tanssiesitystä. Tanssijoiden kokemukset kuten, tunteet, muistot, tilan hahmottaminen ja yhteistyö näkyivät tanssijoiden aivojen prosessoinnissa tanssiesitystä seurattessaan. Poikonen täsmentää, että musiikin ja liikkeen lisäksi kehollinen viestintä, kosketus ja itsetuntemus ovat tanssin erottamattomia elementtejä. Nämä elementit ovat ratkaisevan tärkeitä sekä yksilön että yhteisön hyvinvoinnille. (Poikonen 2018,19.)

Olen työskennellyt baletinopettajana ammattiin valmistumiseni jälkeen kymmenen vuotta. Tanssiharrastuksen oppilaalle tuoma onnistumisen tunne ja positiivinen kokemus ylipäättään ovat näkyvissä tanssitunnilla. Se on työssäni parasta. Tanssinharrastajia on kuitenkin vuosi vuodelta vähemmän, eli oppilasmäärät ovat laskeneet. Tämä on aiheuttanut sen, että omaan työnkuvaani on tullut muutoksia: koska uusia oppilaita tarvitaan ja toimintaa pitää tuoda esille, työhöni kuuluu enemmän markkinointia. Pienentyneet oppilasryhmät ovat selvä merkki oppilaiden määrän vähentymisestä.

Pienet ryhmät ovat ajoittain haastavia opettaa, koska ryhmäopetusta suunniteltaessa pieni ryhmä koko pitää ottaa huomioon. Kaikkea opetusta ei pysty toteuttamaan samalla tavalla, kuin sellaisessa ryhmässä, jossa oppilaita on enemmän. Olen myös itse huomannut, että opettaessani pieniä lapsiryhmiä ryhmien haastavimmat oppilaat ovat levottomampia. Heillä on pienessä ryhmässä tilaa ja uskallusta enemmän. Isoissa ryhmissä lapsi saattaa käyttäytyä ryhmäpaineen vuoksi paremmin, koska ryhmässä lapsella on isompi kynnys tuoda itseään esiin huonolla käytöksellään.

Ovatko suuret opetusryhmät kuitenkin aina hyväksi oppilaalle? Omassa työssäni on tullut näkyviin yhteiskunnallisesta tilanteesta johtuvia taloudellisia haasteita, joka ovat johtamassa siihen, että opetuksen tarjontaa supistetaan ja ryhmäkokoja suurennetaan. On olemassa vaara, että oppilaat eivät saa tarpeeksi henkilökohtaista ohjausta balettitunnilla.

Lasten käyttäytymiseen liittyvistä aiheista löytyy myös tutkimuksia. Esimerkiksi lastenpsykiatri Eeva Aronen (2024) on tutkinut asiaa teettämällä kyselyn 4-12 -vuotiaiden lasten vanhemmille. Kyselyyn vastanneista vanhemmista 11% raportoi lapsellaan olevan kliinisesti merkittäviä käytösongelmia. Arosen mukaan baletti voidaan mieltää hidastempoisena ja keskittymistä vaatimana harrastuksena, joka näin ollen on sopivampi harrastus henkilölle, joka on luonteeltaan rauhallinen ja pitkäjänteinen. (Aronen 2024.)

Asian voisi tulkita kuten Aronen (2024) kuvailee. Baletin tarkka ja osin hidastempoinen liikekieli ja klassinen musiikki tukevat mielikuvaa siitä, että baletti on rauhallista ja hidastempoista. Hidastempoisuus on tapa harjoitella liikkeitä huolellisesti kiinnittäen huomion oikeaan tekniikkaan, kehon linjaukseen ja lihasten käyttöön. Baletissa tehdään kuitenkin paljon myös nopeita ja vauhdikkaita liikkeitä, jotka kehittävät nopeaa reaktiokykyä ja aerobista liikettä. Sibelius-opiston tanssiosaston vastaava opettaja, tanssin lehtori Heidi Wasko kertoo haastattelussa (Sarjanto 2018), että nykypäivän YouTube-tähtien ja kertakäyttökulttuurin aikana voisi olettaa, että klassisen baletin kaltainen harrastus olisi vaipunut täysin marginaaliin. Asia on kuitenkin päinvastoin, sillä baletti voi olla juuri

vastapaino tämän päivän hektiselle elämänmenolle. (Sarjanto 2018.) Taidon kehittämiseen ja opet-
telemiseen syventyminen on tärkeää ikään katsomatta. Baletissa tämä korostuu, koska liikkeitä
harjoitellaan hyvin eritellysti ja tarkasti.

Harrastustoiminnan tulisi kuulua kaikille lapsen tai nuoren sisäisestä temperamentista huolimatta.
Arosen (2024) mukaan vilkkaalle lapselle baletin hidastempoisuus tuottaa haasteita varsinkin ba-
lettitunnilla tehtävien tankosarjojen osalta. Omassa työssäni olen huomannut, että niillä oppilailla,
jotka ovat vilkkaampia ja lyhytjänteisiä keskittymään, on vaikea jaksaa kuunnella ohjeita ja seistä
paikallaan hiljaa. Kuten Aronen (2024) tuo esille, paikallaan tehtävät harjoitukset erityisesti tangon
ääressä tuottavat eniten vaikeuksia niille, jotka ovat levottomampia. Myös tämä näkyy työssäni
jatkuvasti. Käsittelen tätä aihetta myös baletinopettajille tekemässäni kyselyssä. Aiheeseen on vii-
tattu vastaajien kommentteissa monen vastaajan osalta. Vastaukset tukevat omaa kokemustani
asiasta.

Aronen (2024) tuo esille huolen siitä, miten innostaa ja motivoida kaikkia erilaisia oppijoita ja tem-
peramentteja tankosarjojen harjoitteluun tai paikalla tehtäviin harjoituksiin keskilattialla. Oppi-
laan kärsivällisyyttä koetellaan myös balettitunnilla myös silloin, kun oppilas joutuu odottamaan
omaa vuoroaan tilanteissa, joissa liikutaan salissa diagonaalisuunnassa yksittäin, pareittain tai pie-
nissä ryhmissä.

Suomessa poikien määrä baletinharrastuksessa on pienempi kuin tyttöjen. Syitä tähän on hyvin
monia, ja tilanne on ollut sama kautta baletin historian. Arosen (2024) tekemän tutkimuksen mu-
kaan ongelmia käytöksessä oli pojilla enemmän kuin tytöillä, ja nuoremmilla lapsilla enemmän kuin
vanhemmilla. Aronen toteaa, että edellä mainittu tutkimus oli yksi monista tutkimuksista, joissa to-
dettiin, että pojilla käytöshäiriöt olivat paljon yleisempiä kuin tytöillä. Aronen pohtii, voisiko tämä olla
osasyynä siihen, että tytöt hakeutuvat luontevammin baletti-harrastuksen pariin kuin pojat. (Aronen
2024.)

Lasten tarve kommentoida ja selostaa asioita balettitunnilla on lisääntyvä ilmiö, jonka olen havain-
nut työssäni. Esimerkiksi kun teetan oppilaille harjoituksen, jossa oppilas tanssii vapaasti tilassa
musiikkiin omalla tyylillään, keskittymisen sijaan lapsi puhuu tanssiessaan tai selostaa samaan ai-
kaan mitä on tekemässä. Tarve näyttää opettajalle mitä oppilas on tekemässä tai miten hän tanssii,
on suuri. Toisin sanoen lasten tapa olla äänessä jatkuvasti ja saada huomiota on kasvanut. Kui-
tenkin balettitunnilla tarkoitus olisi antaa työrauha muulle ryhmälle ja kuunnella opettajan ohjeita.

Kokemukseni mukaan opettajan rooli balettitunnilla ei ole enää sama kuin aiemmin. Kun opettajana ohjeistan ryhmää tai demonstroin tanssisarjaa, oppilaat eivät välttämättä kiinnitä siihen huomiota tai kuuntele, vaan tekevät jotain muuta samaan aikaan tai juttelevat keskenään. Omassa työssäni olen huomannut, että lapsia täytyy opettaa yhä enemmän siihen, miten tunnilla ollaan ja käyttäytymään. Aikaisemmin hyvää käyttäytymistä on voitu pitää perustaitona. Toki arvioin asiaa hyvin karkeasti, mutta se on yleinen ajatukseni tämänhetkisistä lapsiryhmistä, joita opetan. Opettajana minun täytyy pohtia sitä, miten voin vahvemmin strukturoida ja selkiyttää tilannetta tunnilla.

On myös pohdinnan arvoista, tarvitseeko pieni lapsi vielä paljon harrastuksia. Nykyään hyvin nuorilla oppilailla on tanssin lisäksi muitakin harrastuksia. Lapsen motivaatio tanssitunnilla saattaa olla heikompi, koska hän käy samana iltana muissakin harrastuksissa ja on näin ollen väsynyt. Joskus tanssinharrastus voi myös jäädä pois.

Lastenpsykiatrin ja perheterapeutin Janna Rantalan (Blencowe 2012) mukaan vanhempien ei tarvitse potea huonoa omaatuntoa, jos lapselle ei ole varattuna paikkaa harrastuskerhossa. Rantala huomauttaa, että alle kouluikäiset lapset eivät välttämättä vielä tarvitse mitään harrastuksia. (Blencowe 2012.) Vanhempana koen, että nyky-yhteiskunnassa jo pienen lapsen odotetaan osaavan paljon erilaisia taitoja ennen koulun aloitusta. Erilaisia kykyjä lapsi opettelee jatkuvasti ja normaali liikkuminen ja arjessa tarvittavat taidot tulevat lapselle itsestään. Esimerkiksi soittaminen, laulaminen ja urheilu ovat taitoja, joita ei tarvitse hallita vielä alle kouluikäisenä, mutta niitä voi harjoitella luontevasti kotona ja päiväkodissa vapaamuotoisemmin.

Lapset ovat erilaisia ja jotkut lapset kaipaavat aktiviteetteja arjessa enemmän. Toiset lapset oppivat esimerkiksi lukemaan, kirjoittamaan ja piirtämään jo hyvin pienenä. Itse koen, että vaikka lapsi aloittaisi tanssinharrastuksen vasta kouluikäisenä, hän ehtii oppia samat taidot kuin sellainen oppilas, joka on aloittanut tanssin jo viisivuotiaana. Toisaalta tanssitunnille tuleminen joka viikko voi olla yksi viikon kohokohdista ja tanssinharrastus voi tuoda paljon positiivista energiaa ja iloa.

Suomessa tanssinharrastuksella on hyvä asema ja tanssia arvostetaan. Tanssi näkyy vahvasti ympärillämme esimerkiksi television mainoksissa ja tanssikilpailuissa. Ylen tekemässä tanssia koskevassa artikkelissa tuodaan esille balettiharrastusta, koska sen suosio on vakiintunutta. Tanssi kiinnostaa myös nuoria. Alakoululaiset pitävät tanssia kaikkein kiinnostavimpana taideharrastuksena

ja yläkoululaisetkin toiseksi kiinnostavimpana, ilmenee Opetus- ja kulttuuriministeriön laajasta koululaiskyselystä vuosilta 2016–2017. (Keränen 2018.) Vuonna 2019 opetusministeriön tehdyssä koululaiskyselyssä tanssi on musiikin jälkeen suosituin koululaisten taideharrastus. Neljäsosa Suomen koululaisista kertoo opetusministeriön koululaiskyselyssä harrastavansa tanssia. (Turtola & Tiirikainen 2020.)

Tuoreemman Opetus- ja kulttuuriministeriön laajan koululaiskyselyn mukaan tulokset eivät olleet yhtä valoisat tanssiharrastuksen osalta. Vuonna 2022 tanssi oli yläkoululaisten tyttöjen mielestä kahdeksanneksi kiinnostavin harrastus. Alakoululaisten tyttöjen mielestä tanssi oli kymmenenneksi kiinnostavin harrastus. Ylä- ja ala-asteikäisten poikien listalla tanssi ei ollut mukana lainkaan. Kyselyyn vastasi 1.-9.-luokkalaisista yhteensä 164 716 koululaista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022.)

Tanssiharrastuksen suosio näkyy myös siinä, että Suomessa on tällä hetkellä Finnish Dance Organization FDO ry:n keräämien tietojen mukaan 261 tanssiopistoa tai tanssikoulua (Finnish Dance Organization FDO ry 2024). Pohjoisin tanssikoulu on Enontekiöllä, eteläisin Hangossa. Suomessa tanssikouluille on tarvetta riippumatta siitä, missä päin maata ollaan. Eniten tanssikouluja on Helsingissä: FDO:n (2024) tietojen mukaan yhteensä 23 tanssikoulua tai tanssiopistoa.

Tein katsauksen Suomen tanssikoulujen ja tanssiopistojen tarjontaan selvittääkseni mitkä tanssikoulut opettavat balettia. Kävin läpi suurimman osan kaikista Suomen tanssikouluista tutustumalla niiden kotisivuihin ja tanssitarjontaan. Eri kouluilla ja opistoilla on laaja kattaus tanssitarjontaa ja liikuntaa eri ikäisille. Katsauksen mukaan kaupungeilla ja kunnilla on tarjota lapsille, nuorille, aikuisille ja senioreille harrastusmahdollisuuksia tanssin parissa hyvin laajasti. Omalla paikkakunnallani Vaasassa tanssikouluja tai -opistoja on neljä. Lisäksi Vaasassa on jonkin verran yksityisten tahojen tai kuntosalien järjestämää tanssiopetusta.

2.1 Baletin tausta Suomessa

Baletin jalansija taiteen kentällä on hyvin vahva koko maailmassa ja sen juuret ovat osa yleistä kulttuurihistoriaa. Baletin alkuaika sijoittuu 1500-luvulle asti, jolloin hovibaletti syntyi. Baletin kehityksen painopiste vakiintui Ranskaan Pariisiin, josta tuli baletin kehityksen keskus. (Ahonen ym., 2003, 215.) Hanna Järvinen (2022) avaa kirjoituksessaan, että motiivi baletin esittämiseen oli hal-

litsijan ja ylemmän aateliston vallan näyttämö, joka siten kuvasti heidän maailmankuvaansa ja asemaansa yhteiskunnassa. Myöhemmin 1800-luvulla yleisiä balettiesityksiä olivat *féeries* (satubaletit). Suurin osa baletin yhä esitettävistä ”klassikoista” on *féerie*-baletteja. Näistä kenties ikonisin on Pjotr Tšaikovskin (1840-1893) säveltämä *Joutsenlampi*, joka tunnetaan vuonna 1895 ensi-iltansa saaneen Marius Petipan koreografiasta. Teos on tyypillinen *féerie* siinä, että se sijoittuu romantisoituun ja maagiseen satumaailmaan. (Järvinen 2022.)

Baletti taiteena korostaa ennalta määritettyihin ja ylisukupolvisiin esteettisiin ideaaleihin sitoutumista. Se on lapsuudesta alkavaa tekniikan hiomista äärimmäiseen virtuositeettiin asti ja alistumista tanssiryhmien tiukkaan tähteyden hierarkiaan. Baletti saa enemmän julkisuutta ja sekä julkista että yksityistä rahoitusta kuin mikään muu taidetanssinmuoto Euroopassa. Baletilla on erityinen asema myös tanssikoulutuksessa – eurooppalaisen kolonianismin perintönä baletti nähdään monissa tanssioppilaitoksissa keskeisenä, jopa pakollisena opetusalan paikallisista tanssin muodoista tai paikallisesta tanssihistoriasta riippumatta. (Järvinen 2022.)

Väitöskirjassaan Heli Kauppila (2013) esittelee baletin rantautumista Suomeen 1900-luvulla. Suomalaiset tanssijat kouluttautuivat lähinnä ulkomailla ja erityisesti Pietarissa. Kauppilan mukaan balettikoulutuksemme juuret ovat siten vahvasti venäläisessä baletissa ja Vaganovan kehittämässä opetussuunnassa. Agrippina Vaganova (1879-1951) loi kahdeksanvuotisen baletin harjoitusmetodin (Society of Classical Ballet 2024), jota hyödynnetään Suomen balettikouluissa edelleen. Baletin nopeaan kehitykseen ja aseman vakiintumiseen Suomessa vaikutti Kotimaisen Oopperan perustaminen vuonna 1911, joka on vuodesta 1956 kantanut nimeä Suomen Kansallisooppera. (Kauppila 2013, 42.)

Valkeakosken musiikki- ja tanssiopiston koordinaattorina sekä Valkeakosken Teatteriopiston suunnittelijana työskentelevä Sinikka Saarela (2024) pohtii Suomen tanssioppilaitosten liiton tekemässä haastattelussa tanssin tilannetta Suomessa. Saarela toteaa, että on melkein mahdotonta ymmärtää, ettei 40 vuotta sitten Suomessa ollut tanssinopettajan koulutusohjelmaa. Saarelan mukaan alalle päädyttiin hyvin erilaisista lähtökohdista kuin nyt. Saarela täsmentää, että muutosten myötä tanssinopettajan työstäkin on tullut ”oikea ammatti”, joka näkyy myös esimerkiksi työskentelyolosuhteiden kehityksenä. (STOPP ry 2024.)

Tanssinopettajan ammatti tunnetaan nykyään paremmin "oikeana ammattina", eikä vain vapaaehtoisena harrastustoimintana, jota tehdään toisen työn lomassa huvikseen. Tanssinopettajan ammattista ei yleisesti tiedetä tarkemmin, mitä se sisältää ja millaista se on. Opetushallitus antoi ensimmäisen lain taiteen perusopetuksesta Suomessa vuonna 1992. Se on antanut tanssinopetukselle selkeän suunnan ja tavoitteet taiteen laajaa oppimäärää tarjoavissa tanssikouluissa (Opetushallitus 2024).

Balettipedagogeille on Suomessa olemassa oma yhdistys Balettipedagogit ry. Yhdistys on perustettu vuonna 1997. Yhdistykseen voi liittyä baletinopettajan ammatissa toimiva henkilö. Yhdistyksen tarkoituksena on seurata ja kehittää klassisen baletin asemaa Suomessa ja muualla sekä edistää jäsentensä välistä yhteistoimintaa ja parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä. Yhdistys ohjaa ja neuvoo jäseniään alaan liittyvissä asioissa. (Balettipedagogit ry.) Kyseinen yhdistys on tärkeä väylä Suomen baletinkentän ylläpitämiseen ja edistämiseen. Me balettipedagogit olemme vastuussa siitä, miten baletti Suomessa voi ja miten pidämme baletin suosiota ja mainetta yllä.

2.2 Harrastajia ja ammattilaisia

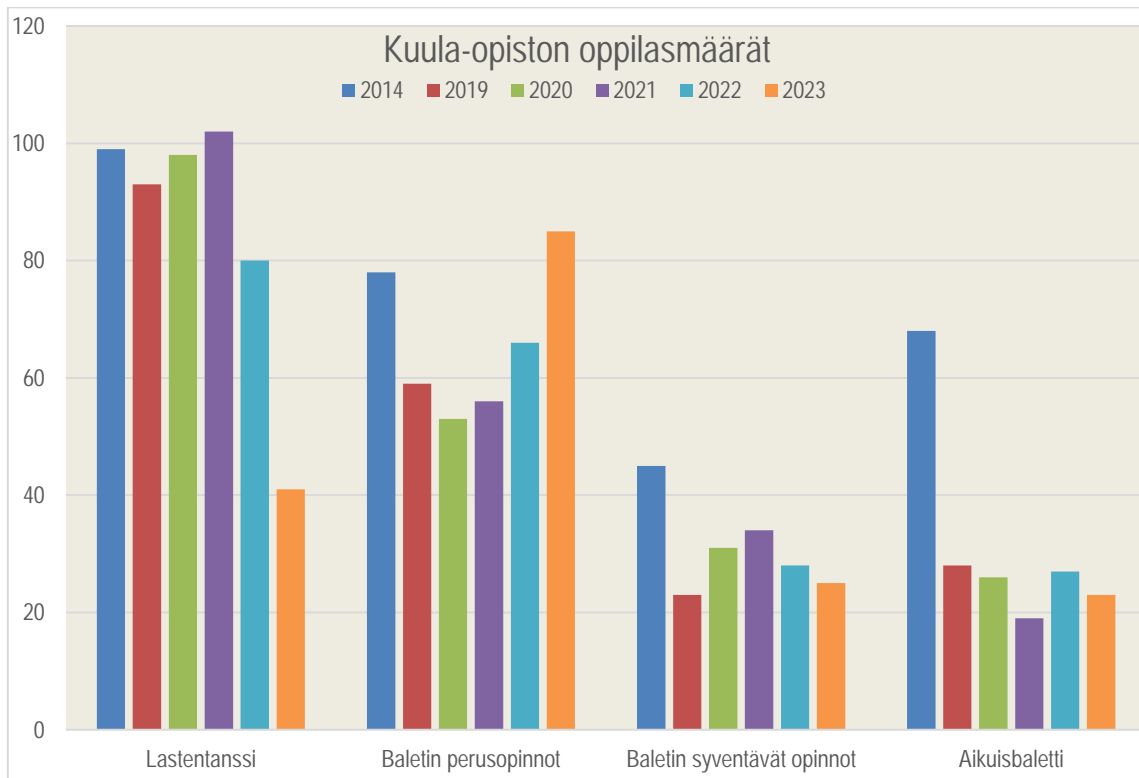
Tutkimukseni päätehtävänä on selvittää baletinopettajien kokemuksia omasta ammatistaan ja työnkuvastaan. Työn lähtökohtana on tutkia baletinopettajan työnkuvaa sekä siihen sisältyvien resurssien riittävyyttä määrällisesti alalla. Lisäksi tutkin sitä, pysyykö balettioppilaiden määrä vuodesta toiseen samanlaisena, ja toisaalta, sitoutuvatko balettioppilaat harrastukseensa.

Useissa Suomen tanssikouluissa opetetaan taiteen perusopetuksen tanssin laajaa oppimäärää. Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän suorittaminen on mielestäni arvokas asia oppilaille. Sen suorittaminen merkitsee yhden taideaineen sisällön oppimista ja siihen tarvittavien tietojen ja taitojen omaksumista syvällisesti. Opetuksen sisältö on kiteytetty Opetushallituksen (2024) internetsivuilla näin:

Taiteen perusopetuksen tanssin laaja oppimäärä tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden harrastaa tanssia pitkäjänteisesti ja kehittää valmiuksia, joita tarvitaan ammattiopinnoissa. Tavoitteena on, että oppilas syventää tanssi-ilmaisuun elämyksellisen ja tutkivan oppimisen avulla. Tanssin laajan oppimäärän mukaiset opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Oppilaitos voi antaa perustasoa edeltävää, pääasiassa alle kouluikäisille lapsille tarkoitettua varhaisiän tanssikäsytystä sekä opetusta aikuisille. (Opetushallitus 2024.)

Suomen tanssioppilaitosten liiton toiminnanjohtaja Hannele Niiranen arvioi Ylen tekemässä artikkelissa (Turtola & Tiirikainen 2020), että yli 80 oppilaitosta Suomessa antaa taiteen perusopetusta tanssitaiteessa. Näissä oppilaitoksissa opiskelee noin 30 000 kouluikäistä tanssiharrastajaa. Niiranen lisää vielä, että tarkkaa määrää kaikista tanssin harrastajista ei tiedetä, sillä erilaisten tanssikurssien ja harrasteryhmien järjestäjiä on lukuisia. (Turtola & Tiirikainen 2020.) Oppilaitosten määrä on suuri ja vuosittain näistä oppilaitoksista valmistuu paljon taiteenalan osaajia Suomeen ja maailmalle.

Kuviossa 1 näkyvät kokoamani tiedot Kuula-opiston tanssioppilasmäärien muutoksia vuosina 2014 sekä 2019-2023. Vuosi 2014 on mukana tarkastelussa, koska aloitin silloin työni Kuula-opiston baletinopettajana. Siitä on tänä vuonna kulunut kymmenen vuotta ja halusin ottaa sen vertailun vuoksi mukaan. Kymmenen vuotta sitten tilanne harrastusmaailmassa, ja yleisesti maailmassa, on ollut erilainen. Vaasassa ei vuonna 2014 ollut yhtä paljon kilpailua tanssiharrastuksen kentällä tai harrastusmahdollisuuksien tarjonnassa kuin tänä päivänä.

Kuvio 1. Balettioppilaiden määrä Kuula-opistossa.

Vuosi 2021 on ollut tilastojen mukaan oppilasmäärältään paras vuosi lastentanssin osalta Kuula-opistossa. Tämä voi johtua siitä, että vuotta aiemmin korona rajoitusten takia lasten harrastaminen on ollut yleisesti joko tauolla tai loppunut kokonaan. Kuula-opistossa järjestettiin lastentanssi-ryhmille etäopetusta tanssista, mikä auttoi säilyttämään kontaktin lapsiin ja perheisiin. Kun vuonna 2021 harrastuksiin kohdistuvat rajoitukset poistuivat, syntyi harrastusaalto. Vuosina 2022 ja 2023 Kuula-opistossa on ollut puute lastentanssin opettajista, ja siksi oppilasmäärät ovat pudonneet huomattavasti. Oppilasmäärissä ei ole lainkaan Kuula-opiston tanssimusiikkileikkikoulun oppilasmääriä, koska vertailussa pitäydytään vain pelkästään tanssiryhmissä.

Baletin perusopintojen osalta vuosi 2023 on ollut oppilasmäärän suhteen korkein, kun taas vuosi 2020 on ollut heikoin. Suomessa alkoi keväällä 2020 koronapandemia, ja koko Kuula-opiston toiminta siirtyi etäopetukseen maaliskuussa 2020. Syventävien opintojen osalta suurta muutosta oppilasmäärissä ei ole ollut, huolimatta siitä, että opetus oli välillä etäopetusta ja toiminta oli hyvin rajattua normaaliin verrattuna. Eniten syventävän tason oppilaita on ollut vuonna 2014 ja vähiten vuonna 2019.

Vuonna 2014 aikuisille järjestettyä tanssitarjontaa on ollut Kuula-opistossa enemmän. Viimeisien vuosien aikana ryhmiä on ollut yhdestä kahteen, opettajaresurssien määrästä johtuen. Oppilasmäärät aikuisten osalta ovat pysyneet viime vuosina melko samana. Vaasassa aikuisbalettia tarjotaan myös toisessa tanssikoulussa tällä hetkellä.

Kuula-opistolla pidettiin toimintaa yllä koko korona-ajan etäopetuksena tai lähiopetuksena ajankohdaisista suosituksista riippuen. Opetustoiminnan jatkuessa myös ryhmät säilyivät. Tästä syystä suuri määrä oppilaita on pysynyt Kuula-opistossa myös 2020-2023 välisen ajan.

Kokemukseni mukaan tanssinharrastuksen suosion kasvaa välillä enemmän ja toisena vuonna jokin muu harrastus tulee suosittumaksi. Silloin uusia balettioppilaita on vähemmän. Baletin rauhallisuus ja vaativa tekniikka kiehtovat monia vanhempia ja he haluavat, että oma lapsi saavuttaisi baletin hienostuneen tyylin ja tekniikan. Joskus lapsen oma motivaatio ei kuitenkaan ole sama kuin hänen vanhempiensa toiveet. Tämä voi näkyä tanssitunnilla erilaisina negatiivisina ilmiöinä. Joka vuosi baletinharrastuksen löytävät myös ne lapset, jotka täysin omasta halustaan haluavat harrastaa nimenomaan balettia, vaikka baletinharrastus ei olisi vanhemmille kovinkaan tuttua. Nämä yksilöt ovat omassa työssäni merkityksellisiä ja haluan tukea näitä lapsia oppimaan ja kokemaan tanssia kaikissa sen eri muodoissa.

Opinnäytetyöni on katsaus baletinopettajan tämän hetkiseen työnkuvaan. Aiheesta ei ole tehty aiempia samankaltaisia tutkimuksia eikä siitä ole olemassa kirjallisuutta. Siksi tässä työssä hyödynnän aiempia opinnäytetöitä, joissa tutkitaan saman suuntaisesti muita tanssilajeja ja balettia lähestytään jostain toisesta näkökulmasta. Lisäksi löysin internetistä haastatteluja, mielipidekirjoituksia, artikkeleita ja uutisia, joissa aiheeni nousi jollain tavalla esiin.

Miia Elivuo (2021) on omassa maisteritutkielmassaan tutkinut tanssinopettajuutta taiteen perusopetusta antavassa tanssioppilaitoksessa ja selvittänyt tanssinopettajien määrää Suomessa. Elivuo mukaan tanssinopettajien työtä tekevien kokonaismäärästä Suomessa ei ole saatavissa tilastoitua tietoa. Hänen tutkimuksensa mukaan Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijoiden liiton STST:n jäsenistä 518 on ilmoittanut ammatikseen tanssin opettamisen. (Elivuo 2021, 19.)

Katariina Hiukka (2018) on tehnyt kansantanssinopettajan työnkuvasta opinnäytetyön tutkiessaan kansantanssinopettajan työnkuvaa ja ansaintalogiikkaa. Tanssinopettajan työnkuvaa on tutkittu opinnäytetyönä myös showtanssin ja yleisesti tanssinopettajan näkökulmasta. Oma rajaukseni baletinopettajan työnkuvaan on tärkeä, koska siitä ei ole aiempia vastaavia tutkimuksia.

2.3 Tanssinopettajan koulutusjärjestelmä

Suomessa on kolme koulua, joissa voi kouluttautua tanssinopettajaksi: Oulun ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu ja Kuopion Savonia ammattikorkeakoulu.

Oulun ammattikorkeakoulussa voi opiskella baletin, showtanssin, kansantanssin ja paritanssinopettajaksi. Syksyllä 2024 Oulun ammattikorkeakoulussa alkaa showtanssin ja paritanssinopettajakoulutusohjelmat. (Oamk 2024.) Kun itse opiskelin Oulun ammattikorkeakoulussa, koulutusohjelmat olivat 2009-2013 baletinopettajan ja paritanssinopettajan koulutusohjelmat. Opintoihin kuului baletintekniikan harjoittelun lisäksi baletin didaktiikkaa ja baletinopetusharjoittelu. Muita tanssilajeja olivat silloin mm. Limón-tekniikka, jazz-tanssi ja showtanssi. Oulun ammattikorkeakoulun tanssinopettajakoulutuksen eri tanssilajit ovat pääosin pysyneet samoina.

Ylen tekemässä haastattelussa vuonna 2017 Oulun ammattikorkeakoulun rehtori Jouko Paaso kertoi, että Oulun ammattikorkeakoulun tanssinopettajakoulutuksesta jouduttaisiin karsimaan suun-

tautumisvaihtoehdoista pois klassisen baletti. Paaso totesi, että baletinopetus on ollut vähiten houkutteleva koulutus ja siksi tähän ollaan päätyvässä. (Karppinen 2017.) Baletinopettajan suuntautumisvaihtoehtoa ei jouduttu lopulta kuitenkaan karsimaan ja se on edelleen olemassa Oulun ammattikorkeakoulussa. Itselläni on Oulun ammattikorkeakoulun opetuksesta vain hyviä kokemuksia. Opetuslinja tärkeä pitää toiminnassa, koska se on erittäin ammattitaitoista ja opiskelijat saavat hyvät eväät tanssinalalle koulutuksen jälkeen.

Pro Dance-yhdistyksen (Admin 2021) teettämässä haastattelussa tanssinopettaja Laura Poikolainen mainitsee, että tanssipedagogien työllistymistilanne on melko hyvä erityisesti niille, joilla on klassisen tanssin peruskoulutus. (Admin 2021.) Baletinopettajana pystyy opettamaan laajasti kaiken ikäisiä oppilaita, mutta myös tarvittaessa esimerkiksi nykytanssia. Koulutus mahdollistaa tanssinopetuksen laajan osaamisen eri osa-alueilla.

Turun ammattikorkeakoulusta kerrotaan koulun kotisivuilla, että tanssinopettajakoulutuksen pääsisältö koostuu länsimaisen taidetanssin tietojen ja taitojen sekä pedagogiikan opiskelusta. Pedagogisissa opinnoissa ja niihin liittyvässä harjoittelussa perehdytään taidetanssin eri osa-alueiden opettamiseen ja ne kytkeytyvät yleispedagogisiin opintoihin. (Turku Amk 2023.) Kuopion Savonia ammattikorkeakoulussa taas päätanssilajeina ovat baletti, jazztanssi ja nykytanssi (Savonia 2024).

Oulun ammattikorkeakoulusta on valmistunut viisi uutta tanssinopettajaa välillä joulukuu 2023 - tammikuu 2024 (Oamk 2024). Turun ammattikorkeakoulun sekä Savonia ammattikorkeakoulun tiedoista ei löytynyt tietoja valmistuneista tanssinopettajista, joten on vaikea määrittää, kuinka monta tanssinopettajaa on valmistunut yhteensä Suomessa esimerkiksi vuonna 2023. Uusien baletinopettajien määrä ei todennäköisesti ole kovinkaan suuri. Uskon vahvasti, että jokainen baletinopettajaksi valmistunut opiskelija työllistyy alalle helposti.

Suomessa tanssin jatkokoulutusmahdollisuuksia ovat seuraavat: Taideyliopistossa voi suorittaa tanssin maisteritutkinnon (Taideyliopisto 2024). Oulun ammattikorkeakoulussa voi suorittaa ylempään korkeakoulututkinnon YAMK. Näissä opinnoissa voi suuntautua siihen lajiin, mitä on aiemmin opiskellut ja saada Tanssinopettaja YAMK-tutkintonimikkeen. (Oamk 2024.)

Pro Dancen sivuilla opiskeluvaihtoehtoista mainitaan, että Suomessa ei ole mahdollista opiskella ylempää korkeakoulututkintoa klassisessa baletissa, vaan tutkinto on opiskeltava muualla Euroopassa. Tarvittavat taidot ja valmiuden tanssijan ammattiin voi saada myös taiteen perusopetusta

3 AMMATTINA BALETINOPETTAJA

Baletinopettajaksi päätyminen on usein koko elämän mittainen matka, sillä useimmiten baletinopettajaksi ryhtyvät henkilöt ovat aloittaneet balettiharrastuksen jo lapsena ja siten baletinopettaja tuo omaa osaamistaan ja tietämystään työhönsä baletista jo lapsuusvuosien ajoilta. Baletin maailmaan kasvetaan omaksumalla baletin tyyli, tekniikka ja perinteet, ja tämä prosessi vaatii paljon työtä, aikaa ja rahaa. Baletin opettamista voidaan kutsua myös elämäntavaksi, kun rakkaasta harrastuksesta tulee ammatti.

Salosaari kirjoittaa väitöskirjassaan baletin perinteistä ja käytösmalleista balettitunnilla (Salosaari 2001). Opettajan valta-asemaa balettitunnilla vahvistavat käytöstavat, jotka astuvat voimaan heti, kun tanssioppilaat astuvat tanssisaliin. Usein balettioppilaita opetetaan kumartamaan opettajalle aina tunnille tullessaan tai sen alussa tai tunnin lopussa. Baletin aristokraattinen perintö kuninkaallisista hoveista on jatkanut tiettyä muodollisuutta sekä tavoissa että tyyliin. Niinpä luokassa vallitsee tietty kohteliaisuus, ja baletinopettaja voi odottaa, että häntä puhutellaan neidiksi, rouvaksi tai herraksi, vaikka jotkut luokan oppilaat saattavat olla opettajaa vanhempia. (Salosaari 2001, 40-41.) Nykyään harrastusmuotoisessa balettikoulussa vanhat perinteet eivät näy enää yhtä selvästi kuin edellä mainitussa kirjoituksessa, mutta ainakin omassa opetuksessani tietyt tavat balettitunnilla ovat aina läsnä. Esimerkiksi tunnin alussa ja lopussa tehdään reverancé, eli tunnin alussa tervehdys ja tunnin lopussa kiittäminen.

Baletinopetuksessa perustasolla opettajalla on suuri vastuu osata opettaa baletin tekniikkaa lapsen maailmaan sopivalla tavalla, samalla huolehtien, että lapsi oppii tarvittavat taidot eri ikäluokilla. Syventävän tason opettaminen antaa opettajalle enemmän tilaa tuoda esiin taiteellisia lähestymistapoja esimerkiksi koreografioiden valmistamiseen. Syventävän tason opetusmateriaali on monipuolisempaa ja opettajan omat taidot pääsevät enemmän esiin, ja pysyvät yllä.

3.1 Baletinopettajan työnkuva

Baletinopettajan työ on pääosin tuntien suunnittelua ja itse tanssinopetusta. Baletinopettajan työnkuvaan liittyy edellä mainittujen lisäksi paljon myös muita työtehtäviä. Oman työkokemukseni perusteella olen jakanut baletinopettajan työn neljään eri aihealueeseen seuraavasti: Pedagoginen

osaaminen, luova osaaminen, organisaatiossa työskentely ja käytännön osaaminen. Nämä eri työtehtävät ovat mukana baletinopettajan työnkuvassa päivittäin, viikoittain tai harvemmin. Alla olevassa taulukossa 1 on listattu otsikoiden alle baletinopettajan työhön sisältyvät työtehtävät.

Taulukko 1. Baletinopettajan työnkuva

Pedagoginen osaaminen	Luova osaaminen	Organisaatiossa työskentely	Käytännön osaaminen
Koreografian opettelu, jos oppilaille opetetaan jo olemassa oleva koreografia, kuten esimerkiksi Joutsenlammen "pienet joutsenet".	Esitysten valmistaminen, johon sisältyy musiikin valinta, koreografian tekeminen, lavavalaistuksen ideointi, mahdollinen rekvisiitan huolehtiminen.	Kokoustaminen eri työryhmissä.	Esitysasuja huolehtiminen, niiden suunnittelu, sovittaminen, mittaaminen, kankaiden valinta, ehostus.
Edistymisnäytteiden valmistaminen tietyille ikäluokille.	Oppilaiden päättötöiden ohjaaminen.	Mahdollisen työparin kanssa pidettävät opetuksen suunnittelupaamiset.	Kohtaamiset eri ikäisten oppilaiden ja heidän vanhempien kanssa sen vaatimissa tilanteissa, kuten oppilaan ongelmakäytös tai muu vastaava. Yhteydenpito oppilaiden vanhempiin.
Henkilökohtaisen palautteen laatiminen ja antaminen oppilaille.	Tuntimateriaalin suunnittelu ja musiikkien valinta.	Yhteydenpito oppilasasioista kanslaan tai toimistoon, missä oppilasasiat hoidetaan.	Päättötödistusten laatiminen oppilaille tietyssä vaiheessa opintoja.
Oppilaiden päättötöiden arviointi ja palautteen antaminen.		Markkinointi	Tiedotteiden laatiminen ryhmille.
Mahdollisten lyhytkursien pitäminen ja sen materiaalin suunnittelu.			Esiintymismatkat oppilaiden kanssa.
Klassisen musiikin tuntemus.			Oman työkyvyn sekä oman työosaamisen ylläpitäminen. Kouluksiin osallistuminen.
Tuntimateriaalin suunnittelu.			Oppilaiden balettivarusteiden hankinta Vaasaan, koska Vaasassa ei ole tanssitarvikeliikettä.
Valmiudet opettaa tanssia ruotsin tai englannin kielellä.			Huolehtiminen siitä, että nuoremmat oppilaat haetaan tunnin jälkeen ja tarvittaessa odottaa oppilaan kanssa hänen huoltajaa.

			Tekniikan hyödyntäminen työssä. Kuten: Esiintymismusiikin muokkaaminen ja esityksen videokuvaaminen.
			Atk-osaaminen.

Kuten taulukko 1 tuo esiin, eniten työtehtäviä baletinopettajalla on tässä vertailussa käytäntöön liittyvissä tehtävissä. Baletinopettajan tulee olla moniosaaja eri osa-alueilla sen lisäksi, että hän on asiantuntija baletin opettamisessa ja tekee luovaa työtä päivittäin. Lisäksi baletinopettajalla tulee olla tietämystä baletin perinteistä, tavoista ja tyyliuunnista. Erityisesti perinteistä balettiesitystä valmistettaessa on tiedettävä, minkä tyylinen asukokonaisuus siihen kuuluu ja sopii. Perinteiset baletit kuten esimerkiksi Joutsenlampi tai Pähkinänsärkijä määrittävät, missä aikakaudessa esityksessä ollaan ja minkä tyylinen maailma, liikeilmaisuus ja pukutyylit esityksessä on.

3.2 Oma polkuni baletinopettajaksi

Polkuni tanssin parissa alkoi Vaasan Kuula-opistossa, jossa aloitin ensin lastentanssissa 1994. Sen jälkeen jatkoin baletin perusopintoihin, joista suoritin tanssin laajan oppimäärän vuonna 2006, pääaineenani klassinen baletti. Ammattiin valmistavat opinnot aloitin 2007 Västra Nylands folkhögskolanissa, jossa tanssilajeina olivat pääosin nykytanssi ja baletti. Vuonna 2008 aloitin opinnot Tampereen Konservatoriossa kansantanssilinjalla. Konservatoriossa tanssilajeina kansantanssin lisäksi olivat baletti, nykytanssi ja showtanssi. Vuoden opiskelun jälkeen hain opiskelemaan Oulun ammattikorkeakouluun baletinopettajan koulutusohjelmaan ja aloitin opintoni siellä 2009.

Hakeuduin kesken Konservatorion opintojen Oulun ammattikorkeakouluun, koska aloin vahvemmin tiedostaa baletin tärkeyden itselleni. Baletin tyylinomainen liikekieli oli kehossani niin vahvasti, että halusin kokeilla, olisiko paikkani olla baletinopettajakoulutuksessa. Valmistuin Oulun ammattikorkeakoulusta baletinopettajaksi keväällä 2013. Syksyllä 2014 sain täysiaikaisen viran baletinopettajana Vaasan Kuula-opistosta, ja sillä tiellä olen edelleen.

Koronavuosien vaikutukset työhöni ovat olleet näkyvät. Pandemian aiheuttamasta oppilaskadosta ja lähiopetukseen palaamisen haasteista ei ole vielä täysin palauduttu. Tilanne alkaa olla nyt taastumassa ja harrastustoiminta pyörii taas kuten ennen koronaa. Tämä näkyy myös siinä, että

olemme päässeet jälleen esiintymään normaalisti yleisölle. Kahden vuoden tauon jälkeen lukuvuoden päätösesitykset on toteutettu Vaasan Kaupunginteatterin lavalla. Isolle lavalle pääseminen on upea kohokohta sekä oppilaille että opettajille.

Lastentanssi kuuluu osaksi työtäni ja lisäksi olen mukana tanssimusiikkileikkikoulun toiminnassa Kuula-opistossa. Lastentanssinopettajaksi ryhdyin, koska opistossamme oli sille tarvetta, ja minulla mahdollisuus ottaa opetettavakseni lapsiryhmät balettiryhmieni lisäksi. En ole koskaan kokenut olevani pienten lasten opettaja, mutta olen saanut siihen varmuutta ja rutiinia.

Pienten lasten opettaminen on ollut hienoa siksi, että olen pystynyt seuraamaan, miten lapsi saa jatkumon tanssiopintoihin Kuula-opistossa. Joskus opettaja pysyy samana monta vuotta samassa ryhmässä. Tämä tuo lapselle turvallisuuden tunnetta ja helpottaa päätöstä jatkaa tanssiopintoja vuodesta toiseen. Lastentanssinopettajan rooli on mielestäni erittäin tärkeä, koska hän avaa lapselle tanssinmaailman ja antaa lapselle eväitä oman tanssillisuuden luomiseen sekä vahvistaa kokemuksia siitä, mitä tanssi on. Kun lapsi viihtyy tanssitunneilla, hänellä on halu myös oppia tanssia ja tanssitekniikkaa lisää. Näin oppilas saa motivaatiota jatkaa balettiopintojen pariin.

4 KYSELYTUTKIMUS BALETINOPETTAJIEN NYKYTILANTEESTA

Opinnäytetyön luontevaksi työvälineeksi muodostui ammattilaiskysely. Kyselytutkimus on selkeä tapa saada ja kerätä tietoa tutkittavasta aiheesta. Hahmotellessani kiinnostavia kysymyksiä huomasin, että kysymysten laatiminen vaatii paljon pohdintaa sekä tarkan aiherajauksen, jotta kysely ei paisu liian laajaksi ja jotta saan varmasti ne vastaukset, jotka tukevat omaa työtäni. Baletinopettajille kohdistetut kvantitatiiviset kysymykset laadin tutkimuksen aiheen ympärille, jotta saisin mahdollisimman selkeitä tutkimustuloksia tutkittavasta aiheesta. Kysymyksiä tuli kyselyyn yhteensä 17.

Teettämässäni kyselyssä rajasin joitakin kysymyksiä viiden vuoden aikajanaan, koska se oli sopivan mittainen periodi ja kattoi sisäänsä myös korona-ajan, jolla oli suuria vaikutuksia harrastustoimintaan yleisesti. Kyselyssäni en tuonut koronaa esiin enkä kysynyt koronan vaikutuksista baletin harrastukseen. Teen asiasta johtopäätöksiä käsittelemällä viiden vuoden aikaväliä.

Teettämäni kyselyn pohjalta sain myös näkemyksiä siitä, miten baletinopettajat Suomessa kokevat oman työnsä ja mitä haasteita työhön liittyy tänä päivänä. Opinnäytetyöni tutkimustieto perustuu pitkälti kyselyn aineistoon. Vastaajat valikoituivat pääosin paikkakunnan mukaan. Pyrin kattamaan maantieteellisesti koko maan. Paikkakunta on mielestäni tärkeä tieto, koska näin saan kyselyn yhteenvedossa laajan maanlaajuisen vastaukskannan. Isoimmat tanssikoulut sijoittuvat Etelä-Suomeen, joten vastaajia on siltä alueelta luonnollisesti enemmän. Valitsin erikokoisia ja erilaisia tanssikouluja, joissa opetetaan balettia. Osassa kouluista opetus on tanssin perusopinnojen laajan oppimäärään mukaista. Kysely tehtiin nimettömänä, joten en esittele henkilöitä tai tanssikouluja erikseen.

Kysymyksissä keräsin vain vähän tietoa vastaajasta itsestään. Demografiset muuttujat olivat sukupuoli, alan koulutus, ammatinharjoittamisen vuodet ja paikkakunta, jossa opettaa balettia tällä hetkellä. Kaikkiin kyselyn kysymyksiin ei ollut pakko vastata. Alan koulutus antoi suuntaa siihen, kuinka moni baletinopettaja on valmistunut ammattikorkeakoulusta.

Seuraavaksi selvitin, minkälaisessa työsuhteessa vastaaja on työskennellyt enimmäkseen uransa aikana. Tämä oli itseltäni osittain kannanotto siihen, että määräaikaisia työsopimuksia tehdään mielestäni liian kauan säännöllisessä työssä olevalle henkilölle. Vaikka työntekijöille on tarve ja

jatkumo, silti usein tarjotaan vain määräaikaista sopimuksia. Tästä on myös itselläni kokemusta. Kyselyn kysymykset ovat nähtävissä liitteessä 1.

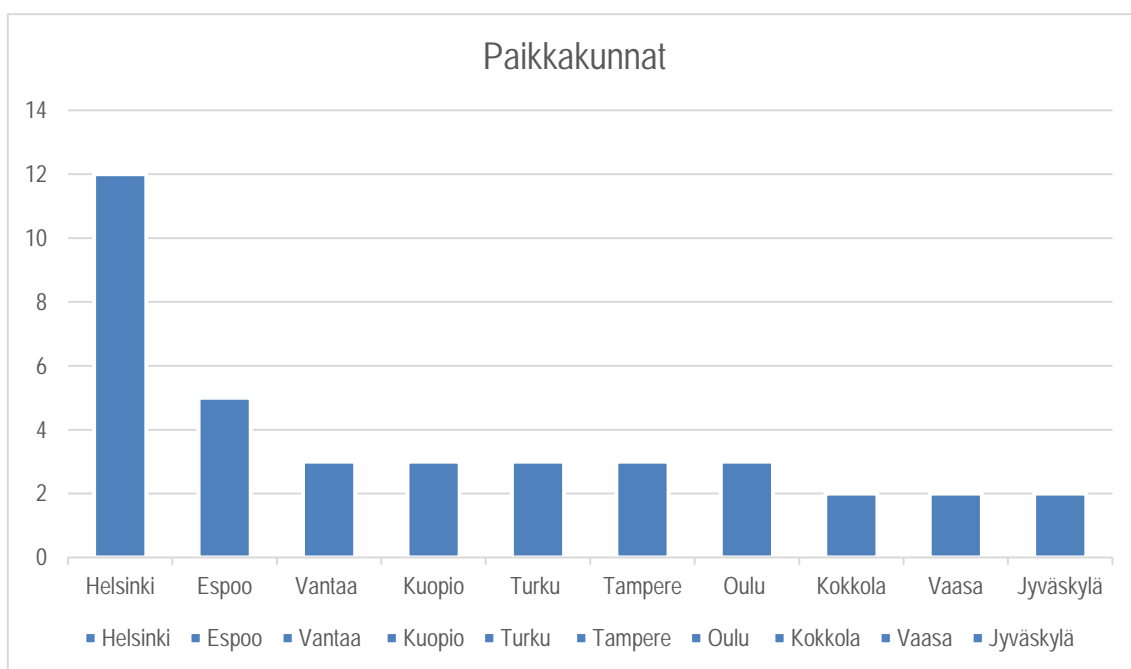
Selvitin seuraavaksi, millaisia kyselyn valmistamiseen olevia alustoja on tarjolla internetissä. Päädyin Survio-kyselyalustaan, koska sen työstäminen oli helppoa ja nopeaa. Seuraavaksi kävin läpi Suomessa olevien balettikoulujen yhteystietoja Finnish Dance Organization FDO ry internetsivuilta. Tämä oli aikaa vievää, koska suurin osa tanssikouluista ja opistoista oli minulle ennestään vieraita. Tutustuin tanssikoulujen tanssilajitarjontaan ja toimintaan ensin tarkemmin internetsivujen avulla ja etsin joukosta ne koulut, joissa tarjotaan baletinopetusta. Lähetin sähköpostitse kyselyni linkin opiston toimistoon, rehtorille tai suoraan baletinopettajalle, riippuen siitä, mikä yhteystieto oli saatavilla. Kaiken kaikkiaan valitsin 31 tanssikoulua, joille lähetin kyselyn.

Kun kysely oli lähetetty ensimmäisille tanssikouluille vastattavaksi, huomasin, että kyselyssä oli virhe kysymyksen 14 kohdalla. Kysymys ei ollut vapaaehtoinen, vaikka se oli alkuperäinen tarkoitukseni. Kyselyä pystyi muokkaamaan, ja sain asian korjattua. Ensimmäisten vastaajien osalta kysymysten 14 ja 15 vastaukset saattoivat siis olla harhaanjohtavat tästä virheestä johtuen. Alun perin olin laittanut kyselyyn vastausajaksi yhden kuukauden, mutta koska sain vastaukset niin nopeassa ajassa, lyhensin vastausaikaa kolmeen viikkoon. Ajan lyhentämisen takia pääsin käsittelemään vastauksia nopeammin ja työstämään kyselyn vastauksia.

4.1 Taustatiedot

Kyselyyni vastasi kaiken kaikkiaan 47 baletinopettajana toimivaa henkilöä. 45 vastaajista oli naisia, ja loput vastaajista eivät ilmoittaneet sukupuoltaan. Vastaajien määrä yllätti minut positiivisesti ja tunsin, että vastaajat kokevat aiheeni ja tutkimukseni tärkeäksi koko Suomen balettikentän vuoksi.

Kysymyksessä kaksi tarkastelin vastaajien paikkakuntia (kuvio 3). Kuviossa 3 näkyy ne kaupungit, jotka on mainittu vastauksissa eniten. Vastaaja pystyi kirjoittamaan kenttään enemmän kuin yhden paikkakunnan. Taulukossa 2 on näkyvillä ne paikkakunnat tai kaupungit, jotka mainittiin määrällisesti vähiten. Erotin paikkakunnat kahteen eri osioon selkeyden vuoksi. Sain mielestäni vastauksia hyvin kattamaan Suomen eri alueet. Pohjoisin Suomi on vähiten edustettuna tässä tutkimuksessa.

Kuvio 3. Vastaajien paikkakunnat

Koska pienillä paikkakunnilla balettikouluissa työskentelee usein vain vähän baletinopettajia, kyselyyn vastasi paikkakunnittain määrällisesti vähän opettajia. Isoissa tanssikouluissa baletinopettajia on huomattavasti enemmän.

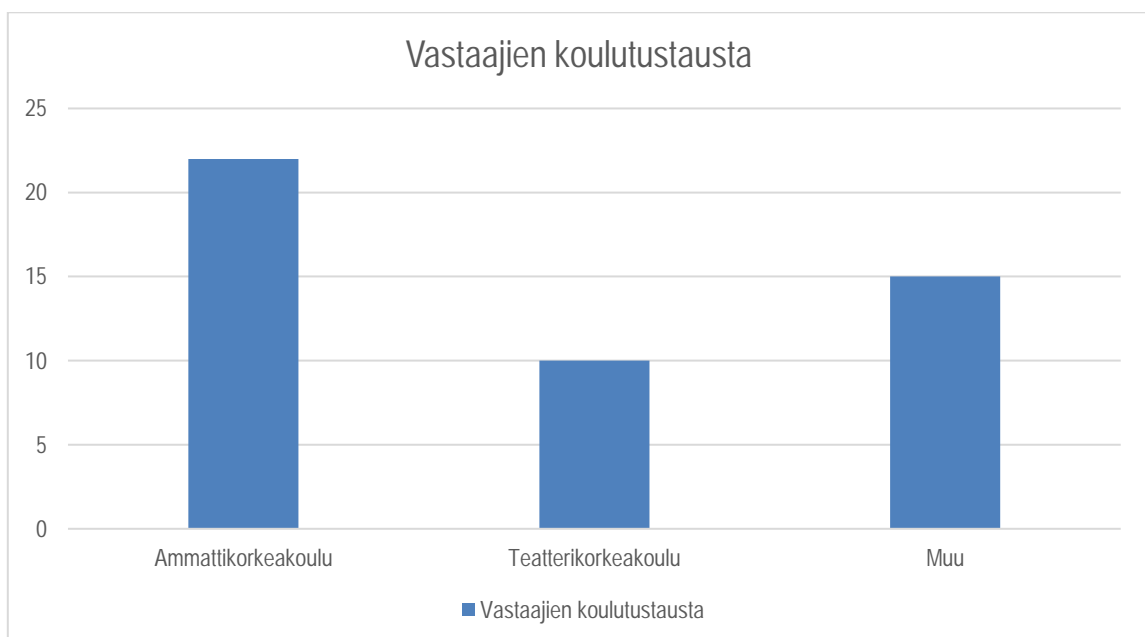
Pienin määrä vastauksia tuli taulukossa 2 olevista paikkakunnista tai taulukossa 2 oleva paikkakunta on mainittu vastauksissa. Kaikissa listan paikkakunnista ei välttämättä ole omaa tanssikouluja. Monet tanssinopettajat opettavat eri paikkakunnilla saman viikon tai jopa päivän aikana, joten työskenteleminen vain yhdellä paikkakunnalla ei kaikilla toteudu. Paikkakunnalla voi olla tanssikoulun sivutoimipiste ja opetusta järjestetään esimerkiksi koulun liikuntasalissa tai muussa vastaavassa tilassa.

Taulukko 2. Vastaajien paikkakunnat

Paikkakunta	Vastausten määrä
Alavus	1
Hanko	1
Imatra	1
Karjaa	1

Korso	1
Lappeenranta	1
Lohja	1
Muurame	1
Mänttä-Vilppula	1
Nurmes	1
Porvoo	1
Riihimäki	1
Ruovesi	1
Sastamala	1
Vihti	1
Virrat	1
Ähtäri	1

Kysymyksessä kolme kartoitin vastaajien koulutustaustaa (kuvio 4). Vastaus "Muu" koulutus voi olla esimerkiksi Tampereen Konservatorio, josta valmistuu tanssijaksi. Tanssinopetus on mahdollista, jos tanssikoulussa ei vaadita tanssinopettajan pätevyyttä. Toisaalta taas pedagogiset opinnot voidaan suorittaa erikseen, jolloin voi toimia sekä tanssijana että opettajana. Jokaisen oma polku tanssinopettajaksi on aina yksilöllinen ja reittejä voi olla hyvin monia.

Kuvio 4. Vastaajien koulutustausta

Vastaajilta kysyttiin, milloin hän on aloittanut työskentelyn baletinopettajana. Aikajanasta tuli hyvin laaja ja aloitusvuosia sijoittuu melkein joka vuodelle välillä 1982-2024. Tämä kertoo siitä, että baletinopettajina toimii hyvin eri ikäisiä ammattilaisia. Suurin osa tähän kysymykseen vastanneista on aloittanut työskentelyn 2000-luvulla. Neljä vastaajista on aloittanut baletinopettajana vuonna 1996 kuten myös neljä on aloittanut vuonna 2009. Kaikkiin muihin vuosilukuihin vastauksia tuli yhdestä kolmeen. Viime vuonna 2023 baletinopettajan työssä on aloittanut kyselyn mukaan kaksi baletinopettajaa.

4.2 Baletinopettajien työllistyminen

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, minkälaisessa työsuhteessa vastaaja on työskennellyt eniten uransa aikana. Vastaukset jakautuivat seuraavasti:

- 31 vastaajista toimii vakituksena työntekijänä
- 12 vastaajaa toimii määräaikaisena työntekijänä
- 3 toimii freelancerina
- 1 vastaajista vastasi Muu –työsuhdemuoto

Vastauksissa on positiivista se, että yli puolet vastaajista on vakituksessa työsuhteessa. Työsuhteen kesto ja työsuhteen muoto määrittävät paljon tanssinopettajan jatkumoa työssään sekä vaikuttaa työhön suhtautumiseen. Jatkuvat määräaikaiset työsuhteet eivät ole toimivia silloin, kun työntekijällä on suunta jatkaa samassa työssä ja hänellä on esimerkiksi perhettä, jolloin työn jatkuvuus pitää olla taattuna. Pitkään kestänyt määräaikaisuus voi aiheuttaa paineita ja epävarmuutta tulevaisuuden osalta. Määräaikaisen työsuhteen kerrotaan toimihenkilöliitto Erton (2024) työsuhdekuvauksen mukaan olevan mahdollinen perustelluista syistä. Syy voi olla esimerkiksi lyhytaikainen projekti tai äitiysloman sijaisuus. Erton määritelmässä korostetaan, että määräaikaisuuksien ketjuttaminen ilman perusteita on kiellettyä. (Erto 2024.)

Vakituinen työsuhte määritellään Erton (2024) kotisivuilla olevan voimassa toistaiseksi, eli työsuhteen päättymiselle ei silloin ole työsuhteessä sovittu päättymisajankohtaa. Työskentely jatkuu niin kauan, kunnes toinen osapuoli päättää työsuhteen. (Erto 2024.) Oman kokemukseni mukaan vakituksessa työsuhteessä työskentelevällä on isompi rooli työyhteisössä ja hänelle voidaan hel-

pommin tarjota esimerkiksi kehitys- ja suunnittelutyötä organisaatiossaan. Vastuualueiden lisääminen on myös mahdollista, koska tiedetään, että kyseinen henkilö jatkaa todennäköisesti virassaan yhden lukuvuodenkin jälkeen.

Kyselyyn vastanneista baletinopettajista:

- 32 kokee, että heillä on tällä hetkellä tarpeeksi töitä
- kymmenen kokee, että töitä on vaihtelevasti
- viisi vastaajaa kokee, että töitä ei ole tarpeeksi

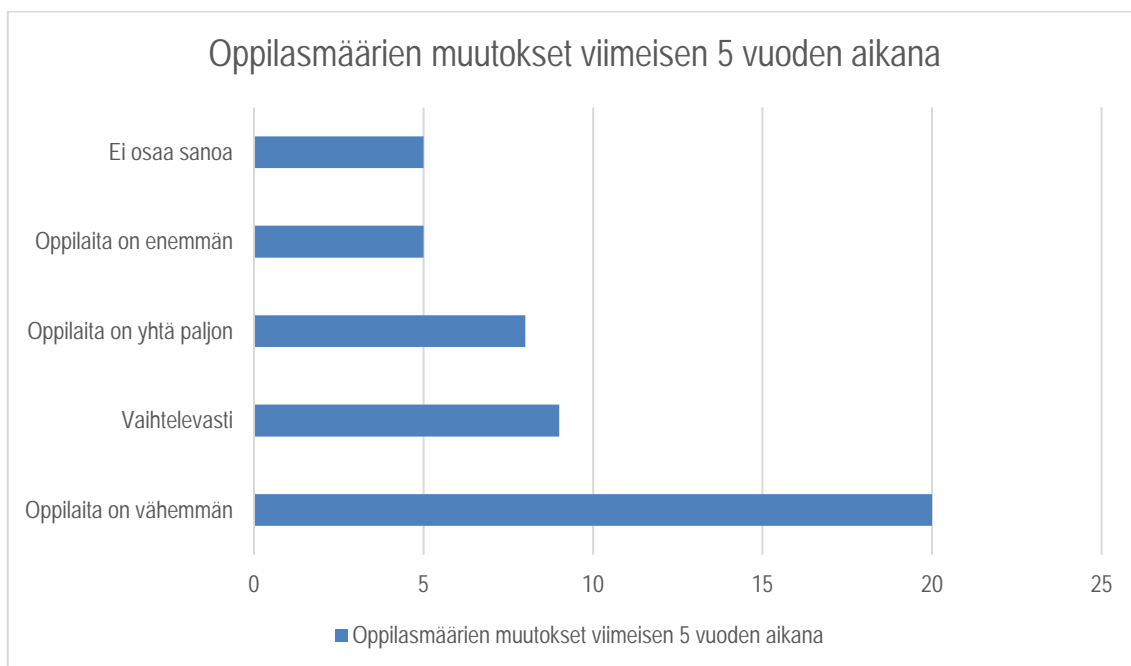
Töiden riittävyys alalla on uskoakseni paikkakuntakohtaista. Pienillä paikkakunnilla tekijöitä voi olla vähemmän, kun taas isommissa kaupungeissa alalla työskenteleviä on enemmän. Suhde työn määrän ja työntekijöiden välillä on melko sama. Jos tanssikoulussa balettiryhmien määrä ei ole kovin suuri, voi olla mahdollista, että opetustunteja ei ole tarpeeksi kaikille tanssikoulun baletinopettajille.

Baletti lajina on hieman haastava tarjottuna esimerkiksi kouluissa tai päiväkodeissa vierailuina. Syy siihen on se, että se voi tuntua kovin vieraalta erityisesti poikien mielestä. Balettitunnille osallistuminen koululuokan kanssa ei palvele välttämättä niitä oppilaita, jotka ovat lajista kiinnostuneita balettiin kohdistuvien ennakkoluulojen ja asenteiden takia. Vierailuja on toteutettu Vaasassa aika ajoin nykytanssin osalta. Myös muutamissa alakouluissa tarjotaan iltapäivällä nykytanssia tällä hetkellä. Baletin osalta olen kokeillut samaa käytäntöä eräissä kouluissa. Nämä jalkautumiset kouluihin tuovat uudenlaisia työmahdollisuuksia tanssinopettajille ja saattavat helpottaa myös oppilaiden mahdollisuutta osallistua opetukseen.

Seuraava kysymys koski työmäärää. 20 vastaajaa koki, että siihen on tullut muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. 18 vastaajan mielestä muutoksia ei ole tullut. Kolmen mielestä muutoksia on tullut vaihtelevasti. Kuusi vastaajaa ei osannut sanoa. Tällä kysymyksellä kartoitin sitä, onko esimerkiksi baletinopettajan työhön kuuluvia työtehtäviä tullut enemmän ajan myötä. Vastaajien tekemien vastausten perusteella työn määrään ei ole tullut suuria muutoksia, koska vain alle puolet koki työn määrän lisääntyneen. Nämä kokemukset ovat henkilökohtaisia ja jokaisen baletinopettajan työnkuvaan liittyvät työt ovat erilaisia. Itse koen, että tekniikan ja digitalisoinnin kasvu ja erilaisten tietokoneohjelmien ja –sovellusten käyttö lisääntyvät. Esimerkiksi koronan aikana etäyhteyden mahdollistaminen erilaisten ohjelmien avulla vaati opettelua ja totuttelua.

4.3 Baletinoppilaiden tilanne Suomen tanssikouluissa

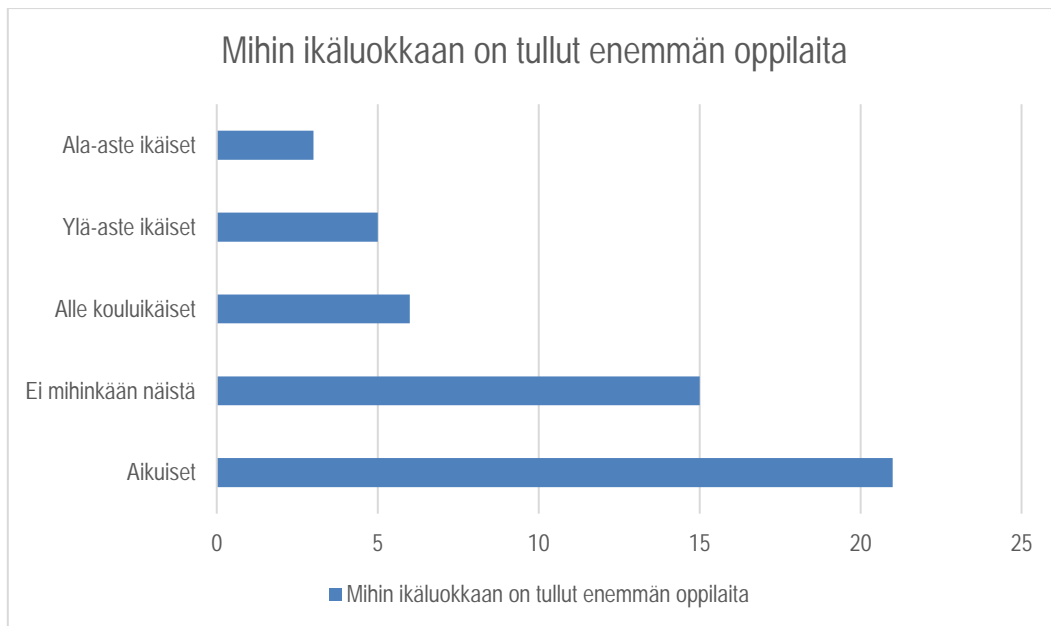
Seuraava kysymys käsitteli oppilasmäärien muutoksia balettikouluissa viimeisen viiden vuoden aikana (kuvio 5).

Kuvio 5. Oppilasmäärien muutokset

Kysymys oppilasmäärästä liittyy vahvasti tutkimukseni ydinaiheeseen ja vastausten perusteella omakohtainen kokemus oppilasmäärän vähentymisestä vahvistuu. Balettioppilaiden vähentyminen voidaan liittää erityisesti lapsiin ja nuoriin. Tässä kyselyn kysymyksessä olisi ollut tärkeää saada tietää, millä paikkakunnalla oppilaita on enemmän tai vähemmän. Oma kokemukseni on, että vuodet ovat hyvin erilaisia ja joihinkin ikäluokkiin saattaa tulla jonain vuonna enemmän oppilaita ja toisiin ikäluokkiin vähemmän. Tästä johtuen voi olla, että kokonaisuudessaan oppilaita on saman verran, koska määrällisesti oppilastilastoissa tilanne voi pysyä samana.

Seuraava kysymys koski ikäluokkia (kuvio 6). Onko johonkin tiettyyn ikäluokkaan tullut enemmän oppilaita viimeisen viiden vuoden aikana?

Kuvio 6. Oppilaiden ikäluokat

Aikuisten aktiivisuus baletinharrastuksessa näkyy vastaustuloksissa vahvasti. Myös itselläni on sama kokemus siitä, että aikuisbaletti kiinnostaa vuodesta toiseen ja tälläkin hetkellä minulla on kaksi ryhmää aikuisia. Mielestäni aikuisbaletin suosio on erittäin kiinnostavaa ja sen syitä voisi tutkia lisää. Tässä tutkimuksessa en ota käsittelyyn lainkaan aikuisbalettia, koska halusin rajata tutkimuksen lasten ja nuorten harrastamiseen.

”Ei mihinkään näistä” –vastauksen avaaminen olisi voinut valottaa, mitä muita opetusmuotoja baletissa on tarjolla eri kunnilla. Terapiamuotoinen baletinopetus on yksi tietämäni opetusmuoto, joka varmasti on lisääntymässä Suomessa. Myös senioreille suunnattua baletinopetusta on tarjolla eri puolilla Suomea.

Alakouluikäisiä on tullut enemmän ryhmiin vain kolmen vastaajan mielestä. Myös Vaasan baletinharrastuksessa näkyy, että alakouluikäisten määrä erityisesti 1-2-luokkalaisten osalta on matala. Toisaalta taas 9-vuotiaita on tänä lukuvuonna paljon. Kuula-opistossa 9-vuotiailla on balettitunti kaksi kertaa viikossa. Tämä tarkoittaa sitä, että oppilaan tulee sitoutua harrastukseen vahvemmin, koska se vie enemmän aikaa kuin harrastus kerran viikossa. 9-vuotias saattaa jo tiedostaa paremmin, mikä harrastus on hänelle mieluisa ja mihin haluaa panostaa, toisin kuin nuoremmat lapset, jotka ehkä vielä kokeilevat eri harrastuksia.

Yhteensä 38 vastaajaa oli sitä mieltä, että yläkouluikäisiä on vaikea saada mukaan baletin harrastukseen. Tässä vaiheessa voidaan raottaa aihetta siitä, millainen on yleinen kehonkuva baletissa maailmanlaajuisesti. Balettitanssija nähdään usein tietynlaisena ja kokoisena. Nykyään baletti mielletään enemmän harrastusmuotona, johon jokainen harrastaja voi tulla sellaisena kuin on ja tehdä omien kykyjensä mukaan. Kuitenkin taustalla on usein tietyt mielikuvat lajista ja lajin harrastajista.

Allo Mai (2023) kirjoittaa blogissaan Uusi Suomi-sivustolla, että baletti on huippu-urheilun tavoin teknisesti äärimmäisen vaativa laji, jonka liikekielen oppiminen edellyttää aivan tietynlaista ruumiinrakennetta, henkisiä ja fyysisiä taipumuksia ja ulkonäköä. Allo mainitsee, että tämän kaiken lopputuloksena yleisö saa nauttia lumouksesta, joka syntyy klassisen musiikin, keveyden illuusion, voiman, suorituskyvyn ja tulkinnan yhdistelmästä. Allo toteaa myös, että hän haluaa nähdä lavalla huikeita jalannousuja, räjähtävää voimaa, siroutta, täydellisiä nilkanojennuksia, pitkiä kauloja ja ylviä profiileja. (Allo 2023.) Kirjoitus koskee ammattitanssijaa, eikä harrastajaa, mutta asian voi liittää kumpaankin yhteyteen vain. Jos baletin harrastajalla ajatus baletista on edellä olevan mielipidekirjoituksen kaltainen, voi baletin harrastaminen olla hänelle haastavaa.

Yläkouluikäisen kokemus omasta kehostaan voi olla murroksessa ja epävarma, joten baletin harrastus, jossa pidetään vain sukkahousuja ja balettipukua, ja jossa tanssitaan peilien edessä, voi tuntua epämieluisalta. Toisin kuin taas esimerkiksi nykytanssissa vaatteet voivat olla vapaammat. Yksi kyselyni vastaajista toi asian esiin kommentissaan näin: "*Haasteena yläkouluikäisille arvelen olevan ulkonäköpaineet, joita peilikeskeisyys ja ihonmyötäiset vaatteet voivat pahentaa. Toki nämä eivät aiheuta haasteita ainoastaan Suomessa.*"

Yhdeksän vastaajan mielestä alakouluikäisiä on vaikea saada balettiin mukaan. Kuten aiemmin mainitsin, Vaasassa 1-2-luokkalaisten osuus määrällisesti on tällä hetkellä pieni baletin harrastuksessa. Herää kysymys miksi Vaasassa nimenomaan 1-2-luokkalaisten on baletin harrastuksessa niin vähän tällä hetkellä? Yksi selitys voisi olla Suomessa toimiva Suomen malli-hanke. Suomen malli-hankkeen toiminnan tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia mahdollistamalla jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastustarjonta valitaan lasten ja nuorten toiveiden mukaan. Lukuvuonna 2023-2024 toimintaa järjestetään 262 kunnan alueella perusopetuksen oppilaille. (Harrastamisen Suomen malli 2024.) Myös Vaasa on mukana Suomen malli-hankkeessa. Toiminta saattaa vaikuttaa siihen, että lapset eivät harrasta koulun ulkopuolella iltaisin niin paljon, koska saavat harrastaa päivisin koulun puitteissa.

Kysymys 11 käsittelee uhkaa baletinharrastuksen kiinnostuksen vähenemiselle Suomessa. Vai onko sellaista uhkaa? Vastaus oli sanallinen ja sain yhteensä 43 vastausta kysymykseen. Monen vastaajan mielestä baletissa tarvittava pitkäjänteisyys tuo haasteita oppilaille, joiden keskittyminen ei riitä, koska halutaan oppia ja edetä nopeasti. Monen vastaajan mielestä muut tanssilajit ja harrastusmahdollisuuksien paljous ovat uhkana. Vauhdikkaammat lajit kuten street-lajit tai cheer-leading ovat nousseet suosituiksi baletin rinnalle. Baletti koetaan osan vastaajien mielestä liian kalliiksi harrastukseksi ja nykypäivänä monella perheellä ei ole varaa kustantaa baletinharrastusta. Baletissa lukuvuosimaksun lisäksi hankitaan omakustanteisesti balettitossut, balettipuku sekä trikoot. Tanssitarvikkeiden hankinnat ovat täysin tanssikoulukohtaisia.

Vastausten joukossa tuli esiin näkökulma siitä, onko baletti liian vanhanaikaista. Maailma on muuttunut paljon. Pitäisikö myös baletin muuttua? Yksi vastaajista kommentoi asiaa näin: *"Se, että baletinopetus on usein aikansa eläneitä normeja ylläpitävää. Baletti lajina ja baletinopetus siinä ohella ei ole onnistunut elämään ajassa. Vapaampi itsensä ilmaisu ja oma identiteetin kehittäminen ja esille tuominen ovat tätä päivää ja perinteinen baletinopetus ei tue tätä."* Myös toinen vastaaja tuo esiin saman näkökulman asiaan: *"Baletin vanhanaikaisuus ja vanhan aikainen malli tanssiopetuksessa. Asiat tarvitset muutosta ja uudistusta pysyäkseen aallon harjalla."* Tämä näkökulma on ehdottomasti tätä päivää, mutta samalla ajattelen, että tarvitseeko kaiken muuttua jo muutenkin nopeasti muuttuvan maailman keskellä? Baletinopetuksessa kyse on hyvin vahvasti perinteistä ja siinä on lisäksi historiallinen tausta. Missä määrin muutoksia tulisi tehdä ja mistä ollaan valmiita luopumaan ja mitä muuttamaan?

Toisaalta vastauksissa luotetaan baletin asemaan tanssinkentällä ja suoranaista uhkaa baletinopetuksen vähenemiselle ei koeta. Yksi vastaajista kiteyttää asian näin: *"En koe omassa koulusani mielenkiinnon laskua suhteessa aiempaan, mutta kyllähän lajin puolesta pitää enemmän tuoda esiin sen hyödyllisyyttä esim. tanssitekniikan kehittämisessä. Meneviä ja mukaansa tempaavia lajeja on tarjolla ja baletinkin on kehittyttävä ja pidettävä mukana tässä päivässä. Tarjoilla oppilaille mielenkiintoisella tavalla perinteitä unohtamatta."* Toinen vastaajista kiteyttää baletin asemasta Suomen tanssinkentällä seuraavasti: *"Baletilla on vahvat juuret ja iso rooli taiteenperusopetuksessa ja sen perustan luomisessa."*

Oppilaiden motivaatioon ja pitkäjänteiseen treenaamiseen liittyen kysyin sitoutuvatko oppilaat baletinharrastukseen nykyään?

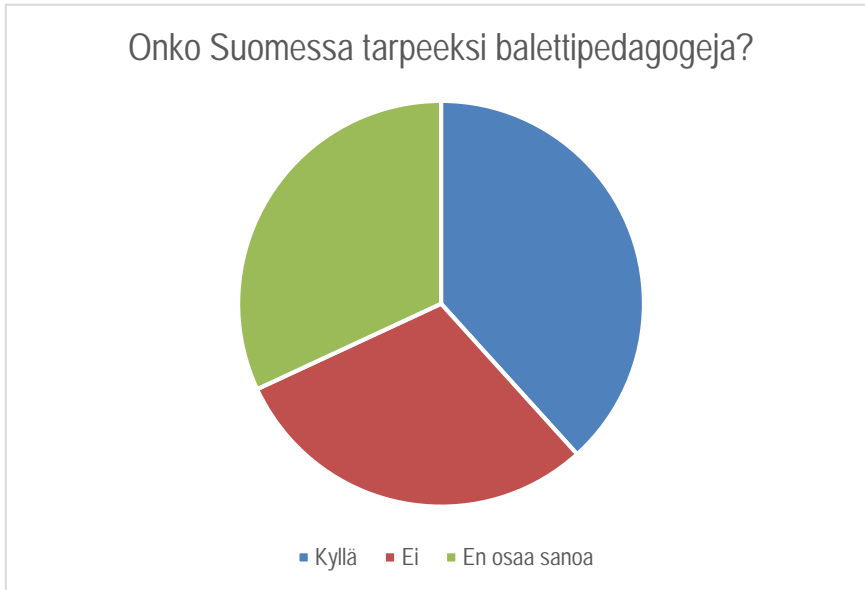
- 29 vastaajan mielestä oppilaat sitoutuvat vaihtelevasti
- 15 vastaajan mielestä oppilaat sitoutuvat hyvin.
- Yhden mielestä oppilaat eivät sitoudu harrastukseen.

Kuten edellisen kysymyksen kommentteista kävi ilmi, vastaajien mielestä keskittymiskyky ja pitkäjänteisyys ovat tänä päivänä puutteellisia. Esimerkiksi suuren suosion saanut tiktok-sovellus tarjoaa käyttäjälle lyhyitä tanssivideoita, joita voi itse opetella. Tämä käytäntö opettaa siihen, että voidaan opetella jokin taito tai asia nopeasti ja helposti. Baletissa taas oppiminen tapahtuu toistojen kautta kärsivällisyyttä vaatiin.

Yksi vastaajista ottaa kantaa oppilaiden motivaatioon tanssitunnilla ja kommentoi asiaa näin: *"Jotkut saattavat kuvitella, että pitäisi olla tietynlainen tai osata jo jotain tullessaan tunnille. Toinen asia on esimerkiksi sosiaalisen median tanssivideokulttuuri, joka edustaa aivan erilaista maailmaa kuin baletti. Joillekin tämä näyttyy jostain syystä "enemmän" tanssina / "oikeana" tanssina. Ja jos mielikuva tanssista on somevideot, ei balettitunti vastaa sitä mielikuvaa."* Samaan tyyliin on vastattu seuraavassa kommentissa: *"Nykyään on niin paljon harrastusvaihtoehtoja mistä valita eikä baletti ole se innostavin vaihtoehto. Lapset eivät jaksakaan nykyään enää keskittyä balettiin tankoimeen eikä myöskään nuoret. Ei halua sitoutua harrastukseen."* Edellä mainitut kommentit tukevat omaa kokemustani useiden baletinoppilaiden suhtautumisesta baletin harjoitteluun.

4.4 Baletinopettajien kokemukset baletinopettajan ammatista

Kysyin baletinopettajien mielipidettä siitä, onko Suomessa tällä hetkellä tarpeeksi balettipedagogeja tarpeisiin nähden (kuviot 7). Vastaukset olivat melko tasaisia, kuten alla oleva kuviot osoittaa.

Kuvio 7. Baletinopettajien riittävyys

18 vastaajaa on sitä mieltä, että baletinopettajia on Suomessa tarpeeksi. 14 vastaajaa kokee, että baletinopettajia ei ole tarpeeksi. 15 vastaajaa ei osaa sanoa. Tämä tulos ei anna selvää kuvaa siitä, onko Suomessa tarpeeksi baletinopettajia tällä hetkellä. Baletinopettajien määrästä ei ole olemassa tarkkaa tietoa ja tutkimukseni on vain asian arvioimista. Baletinopettajien määrä alalla riippuu aina vuodesta ja paikkakunnasta. Pystyn ottamaan kantaa vain oman paikkakuntani tilanteeseen. Vaasassa uusia baletinopettajia on ollut viimeisten vuosien aikana vaikea saada töihin. Vaasassa tilanteeseen vaikuttaa se, että opettajan tulee osata suomen kielen lisäksi myös ruotsia. Kaksikielisyys voi olla monelle kynnyksysymys.

Balettipedagogien tilanteesta yksi vastaajista kommentoi asiaa näin: *"Koulutetuista baletin opettajista on pula. Baletinopettajia kyllä koulutetaan, mutta didaktiikan opinnot ovat aika hepposella pohjalla nykyisin. Ja baletinopettajaksi koulutukseen otetaan paljon sellaisia, joilla ei ole itsellä vahvaa pohjaa klassisesta baletista. Baletin historia ja perinne velvoittavat tietämään ja osaamaan myös itse opettajana tyylin ja vahvan didaktiikka pohjan."* Myös toinen vastaajista ottaa kantaa hyvien baletinopettajien puutteesta alalla ja sen aiheuttamasta uhasta baletinoppilaiden vähäisestä määrästä tanssikouluissa: *"Jatkumoiden puuttuminen tai katkeaminen opettajan vaihtuessa usein sekä puute baletinopetusta "sielullaan" tekevistä koulutetuista, asiantuntevista "puoleensa vetävistä" opettajapersoonista."*

Baletinopettajan työn kuormittavuus oli aiheena kysymyksessä 14. Yhteensä 20 vastaajaa vastasi, että baletinopettajana ei ole kuormittavaa tällä hetkellä. 17 vastaajan mielestä työ on kuormittavaa vaihtelevasti. Kymmenen vastaajaa puolestaan pitää baletinopettajan työtä kuormittavana. Yksi vastaajista kommentoi työn kuormittavuutta näin: *"Työ on erittäin kuormittavaa tässä iässä ja toivoisin, että meilläkin olisi mahdollisuus työuraeläkkeeseen ja työn kuormittavuutta huomioitaisiin paremmin, kun takana on jo kuormittavia vuosikymmeniä. Kehot eivät nuorene ja samalla keholla pitäisi pärjätä vielä työuran jälkeenkkin."*

Työn kuormittavuus tämän kyselyn perusteella ei ole hälyttävää. Tämä johtuu mahdollisesti siitä, että baletinopettajan työtä tekevä henkilö viihtyy työssään, koska työ on kutsumusammatti ja on elänyt baletin parissa todennäköisesti lapsesta asti. Tästä johtuen työtehtävät ovat suurimmalta osaltaan itselle mieluisia ja motivoivia, vaikka ne voivat olla työläitä, kuten esimerkiksi tanssinäytöksen suunnittelu ja toteutus.

Jos vastaaja vastasi edelliseen kysymykseen työn kuormittavuudesta "Kyllä" tai "Vaihtelevasti" oli jatkokysymyksenä kysymys, mistä kuormittavuus johtuu?

- 15 vastaajan mielestä oppilaiden huonosta keskittymisestä tai käyttäytymisestä
- viiden vastaajan mielestä epäselvistä työrooleista työyhteisössä
- viiden vastaajan mielestä töitä koetaan olevan liikaa
- 26 vastaajan mukaan syy kuormittavuuteen on jokin muu

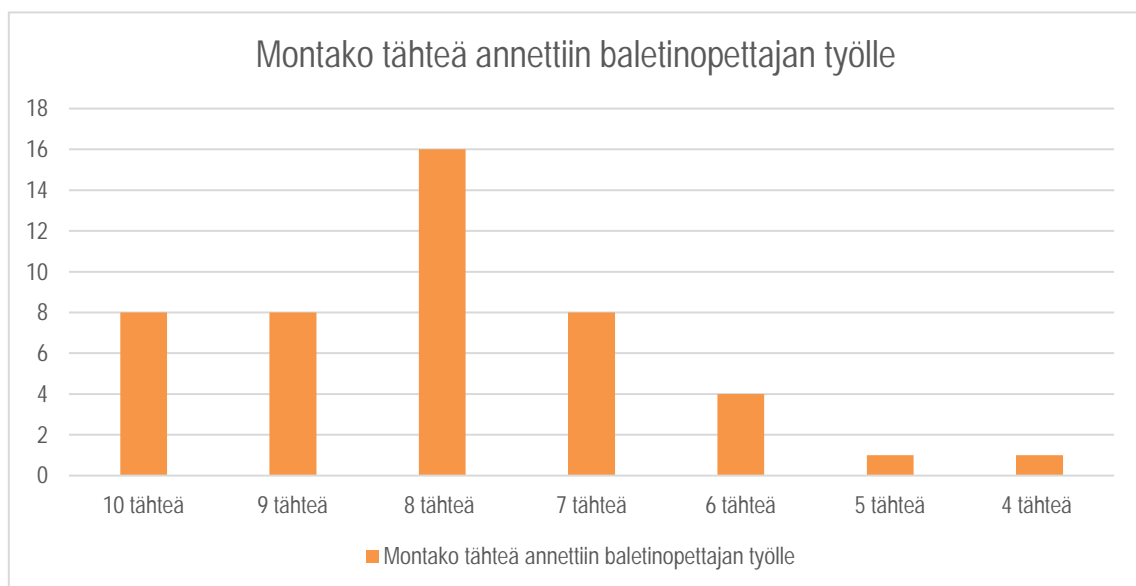
Jokin muu syy kuormittavuudelle voisi olla aikaisemmin mainitsemani tanssinäytösten valmistamisen vaihe, joka tuo lisää työtä ajoittaisesti lukuvuoteen.

Vain 15 vastaajaa kokee oppilaiden käyttäytymisen kuormittavan omaa työtään, joka on positiivista. Baletinopettajan työ on hyvin paljon ryhmänhallintaa ja kasvatustyötä lasten kanssa työskennellessä. Itse koen, että näitä taitoja olisi tarvinnut harjoitella enemmän opiskeluaikana. Aloittaessaan urallaan pitää olla tiedossa kaikenlaisia tietoja siitä, miten pitää tunti-ilanne hallinnassa. Omalla kohdallani opettelin näitä taitoja työni lomassa. Edelleen harjoittelen näitä taitoja, mutta ryhmänhallintataidot ovat nyt hallinnassa huomattavasti paremmin. Olen saanut varmuutta lisää ja tiedän paremmin mikä opetustilanteessa toimii ja mikä ei.

22 vastaajista vastasi jäävänsä eläkkeelle baletinopettajan työstä tulevaisuudessa. Kahdeksan vastasi, ettei jää eläkkeelle tästä toimesta. 17 vastaajaa vastasi, että ei osaa sanoa. Baletinopettajan työ on erittäin fyysistä. Baletin tekniikka vaatii lihasvoimaa, notkeutta sekä selän, nilkkojen ja lonkan liikkuvuutta. Jos oma keho ei enää toimi tai paikat alkavat kipeytyä opettaessa, on mahdollista, että baletinopettaminen ei ole enää lainkaan mahdollista.

Anna Korhonen (2013) on tutkinut omassa opinnäytetyössään sitä, mitkä vammat ovat yleisimpiä tanssissa. Hänen tutkimuksensa mukaan tanssijoilla esiintyy eniten alaraajaperäisiä rasitusvammoja, sillä tanssin tekniikka sisältää toistuvia ja pitkäaikaisia ääriasentoja sekä ojennus- ja koukistusliikkeitä. Tanssijoille tyypillisen lonkan, polven ja nilkan ulkorotaation eli aukikierron ylikiertäminen aiheuttaa ylikuormittumisen alaraajojen alueella, mikä taas johtaa rasitusperäisten vammojen syntyyn (Korhonen 2013, 12.)

Pyysin kyselyn lopuksi vastaajia antamaan baletinopettajan työlle tähtiä 1-10 välistä (kuvio 8). 1=huonoin arviointi, 10=paras arviointi.

Kuvio 8. Arviointi baletinopettajan työstä

Baletinopettajan työ on arvioitu hyväksi ammatiksi. 9-10 tähteä on antanut peräti 16 vastaajista, joka osoittaa sen, että ammattiin ollaan tyytyväisiä. 4-5 tähteä antoi vain kaksi vastaajista.

4.5 Yhteenveto

Tekemäni kyselyn perusteella sain käsityksen siitä, että tällä hetkellä baletinopettajana työskentelevät balettipedagogit kokevat ammatin hyvänä ammattina ja he viihtyvät työssään. Baletinopettajan työtä ei pidetä liian kuormittavana. Kuormittavuus näkyy alalla ajoittain, kun työn määrä on hetkellisesti suurempi. Balettipedagogit kokevat myös, että he tekevät tärkeää työtä lasten ja nuorten parissa. Tämä näkökulma tuli esiin kyselyni lopussa olevasta vapaan kommentin osiosta.

Työn monipuolisuus tekee työstä vaihtelevaa ja jokainen työviikko on aina erilainen. Koska baletinopettajan työssä luovuus on suuressa roolissa, se antaa työlle erilaisia sävyjä, jolloin työ ei ole yksitoikkoista ja tasaista. Yksi vastaajista kiteytti baletinopettajan työtä näin: *"Balettipedagogeilla on mahdollisuus ja vastuu opettaa balettia perinteitä kunnioittaen ja uutta luoden."*

Opinnäytetyön kyselylomakkeen antamat tulokset antavat ymmärtää, että baletinoppilaiden määrä on vähentynyt. Erityisesti yläkouluikäisiä oppilaita on vaikea saada baletinharrastukseen mukaan. Alakouluikäisiä oppilaita koettiin myös olevan vähemmän nyt kuin aiemmin. Baletinharrastajien vähenemiselle koetaan yhdeksi syyksi se, että harrastusmahdollisuuksia on tänä päivänä niin paljon. Baletinharrastajien motivaation puute baletinharjoittelua kohtaan koettiin kyselyn vastaajien mielestä olevan haaste. Pitkäjänteisyys puuttuu ja nyky maailma ohjaa lapsia ja nuoria siihen, että taitoja opetellaan nopeaan tahtiin ja taitojen harjoitteluun ei välttämättä paneuduta tunnollisesti.

Baletinopettajien lukumäärä Suomessa ei selvinnyt tässä tutkimuksessa, koska aiheesta ei ole olemassa tilastoja. Kyselytutkimukseni vastaukset aiheesta eivät myöskään antaneet asiasta selkeää tulosta. Tämä johtuu osittain siitä, että kolmasosa vastaajista ei osannut sanoa, onko baletinopettajia tarpeeksi.

5 POHDINTA

Tämä opinnäytetyö muotoutui katsaukseksi baletinopettajan työnkuvasta tuoden esiin erilaisia näkökulmia baletinopettajan ammatin haastavuudesta sekä lasten harrastuskäyttäytymisestä tänä päivänä. Opinnäytetyöni aihe tuntui tehdessä ja työn valmistumisen jälkeen tärkeältä ja ajankohdaiselta.

Tässä opinnäytetyössä kyselylomakkeen vastaukset olivat suuressa roolissa. Vastausten perusteella tein omia johtopäätöksiä siitä, mitä baletinopettajana työskentelevä henkilö ajattelee omasta työstään ja miten baletinharrastuskenttä nähdään nykyään. Minulla oli ennakkoaikajatus siitä, miten vastaajat vastaisivat kyselyyn ja siksi teettämäni kysymykset olivat valikoituneet tietynsävyiseksi. Yllätyin saamieni vastausten tuloksista.

Koin, että tekemäni kyselylomake oli sopivan kattava palvelemaan opinnäytetyötäni, mutta joitain yksityiskohtia olisi voinut parantaa ja suunnitella paremmin. Kyselylomakkeessani vastaaja oli anonyymi, joka aiheutti sen, että vastauksista ei voinut tietää, millä paikkakunnalla jokin asia on enemmän pinnalla tai ajatellaanko eri puolella Suomea baletinopettajan työstä samalla tai hyvin eri tavalla. Paikkakunta-kohtaisuus ei sinänsä siis tuonut lisäarvoa itse vastausten tulkitsemiseen.

Monilla vastaajilla oli mielenkiintoisia kommentteja ja argumentteja, joita olisin mielellään lukenut enemmän lisäämällä kysymyksiä, joissa vastaaja vastaa omin sanoin. Kysymykset 9 ja 15 olisivat antaneet enemmän tietoa vastaajalta, jos niissä olisi ollut sanallisen vastauksen mahdollisuus.

Tämän opinnäytetyön kirjoitettuun aineistoon tutustuessani opin paljon lisää baletin alkuvaiheista Suomessa. Suomen tanssikoulujen balettitarjontaan perehtyessäni sain käsityksen siitä, millainen baletinopetuskattaus ja opettajakunta Suomessa on suurpiirteisesti tällä hetkellä.

5.1 Päätelmät

Positiivisen kuvan baletinopettajan työstä antoivat ne vastaukset, joissa baletinopettajan työtä ei pidetä kuormittavana. Tämä kertoo työntekijän sitoutumisesta työhönsä sekä siitä, kuinka baletinopettaminen koetaan itselle tärkeäksi työksi, jota haluaa tehdä eläkeikään asti. Baletinopettaminen ajatellaan elämäntapana ja kutsumusammattina, joka tulee osaksi omaa identiteettiä.

Opinnäytetyöni aihetta tutkiessani olen lukenut erilaisia artikkeleita, haastatteluja ja tieteellisiä kirjoituksia aiheesta. Päällimmäisenä ajattelen, että se millaisena baletti maailmassa näyttäytyy, on parhaimmillaan vetonaula harrastelijoille. Baletin pariin hakeutuvat ne, jotka kokevat baletin itselleen hyvänä harrastuksena. Suuria muutoksia ei tarvitse tehdä baletin opettamiseen. Ammattitaitoiset baletinopettajat tekevät tärkeää työtä baletin eteen, jotta taiteenlaji pysyy tanssin kentällä vahvana. Jää nähtäväksi mihin asti se riittää. Baletinoppilaiden sitouttaminen harrastukseen tulee olemaan tulevaisuuden haaste.

5.2 Jatkotutkimusaiheet

Jatkotutkimusaihe voisi olla se, onko jossain toisessa tanssilajissa enemmän tanssinharrastajia tänä päivänä. Suositut tanssilajit kuten Street Dance tai showtanssi ovat paljon esillä mediassa. Vaikuttaako tämä positiivisesti oppilasmääriin tanssikouluissa?

Jatkotutkimuksena voisi olla myös se, näkyykö aikuisten aktiivisuus myös muissa tanssilajeissa kuten baletissa? Liikunnan merkityksestä hyvinvoinnille uutisoidaan jatkuvasti. Tanssi on liikuntamuoto, mutta liikunnan lisäksi se tarjoaa laajemmin muitakin kokemuksia, kuten musiikin tahtiin liikkuminen ja itsensä ilmaiseminen. Mitkä ovat aikuisten motiivit valita harrastukseksi nimenomaan tanssi?

Monilla paikkakunnilla voi olla taloudellisia ongelmia ja se vaikuttaa suoraan kaupungin tai kunnan sivistystoimintaan, koska leikkauksia myös taideopetuksen määrästä joudutaan tekemään ja/tai nostamaan lukukausimaksuja. Miten tämä tulee vaikuttamaan baletinopetuksen tarjontaan sekä kysyntään tulevaisuudessa?

Jatkotutkimusaihe voisi olla myös se, kuinka paljon taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän suorittaneita tanssinoppilaita hakeutuu opintojensa jälkeen tanssinopettajan opintoihin.

Koen, että Kuula-opiston edistyneemmät baletinoppilaat ovat tärkeässä asemassa siinä, onko heillä kiinnostusta jatkaa tanssinalalle tai tanssinopettajan opintoihin. Tanssinopettajilla on iso rooli, koska heidän tulee antaa eväät näille oppilaille jatkamisessa tanssinalalle. Tanssinopettajien tehtävä on myös ajantasaisen tiedon jakaminen eri opiskeluvaihtoehdoista Suomessa ja ulkomailla. Tanssinopettajan työhön perehdyttäminen kevyesti oppilaan opintojen aikana voisi olla apuna siihen, että oppilas rohkaistuu hakeutumaan itse tanssinopettajakoulutukseen.

LÄHTEET

Admin 2021. Pro Dance. Tanssinalan koulutusmahdollisuudet ja urapolut Suomessa ja ulkomailla. Hakupäivä 7.2.2024.

<https://prodanceyhdistys.fi/uncategorized/tanssijoiden-koulutusmahdollisuudet-ja-urapolut-suomessa-ja-ulkomailla/>

Ahonen, Jarmo & Anttila, Eeva & Jalkanen, Tiina & Jouhtinen, Anne & Kontunen, Kaija & Renvall, Hanna & Suhonen, Tiina & Vainio, Laura. 2004. Tanssioppilaan kirja. Opetushallitus. TammerPaino Oy, 215.

Allo, Mai 2023. Ulkonäkövaatimukset kuuluvat balettiin – ja hyvä niin, Uusi Suomi blogit. Hakupäivä 6.2.2024.

<https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/mai-allo/ulkonakovaatimukset-kuuluvat-balettiin-ja-hyva-niin/>

Anttila, Eeva 2013. Koko koulu tanssii! Kehollisen oppimisen mahdollisuuksia kouluyhteisöissä. Väitöskirja. Teatterikorkeakoulu, esittävien taiteiden tutkimuskeskus, 45.

Aronen, Eeva 2016. Lasten häiriökäyttäytyminen. Duodecim 132 (10), 961-966. Hakupäivä 1.2.2024.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo13145>

Balettipedagogit ry. Säännöt. Hakupäivä 6.2.2024.

<https://www.balettipedagogit.fi/saannot.htm>

Blencowe, Annette 2012. Lastenpsykiatri: Pikkulapsi ei tarvitse harrastuksia. Hakupäivä 20.2.2024.

<https://yle.fi/a/3-6275636>

Elivuo, Miia. 2021. Tanssinopettajuus taiteen perusopetusta antavassa tanssioppilaitoksessa. Maisteritutkielma. Jyväskylän Yliopisto, taidekasvatus. Musiikin, taiteen ja kulttuuritutkimuksen laitos, 19.

Erto. Työsuhde. Hakupäivä 6.3.2024.

<https://www.erto.fi/tietopankki/tyosuhde>

Finnish Dance Organization. Tanssikouluja Suomessa. Hakupäivä 23.1.2024.

<https://fdo.fi/tietoa/tanssikoulut-suomessa/>

Harrastamisen Suomen malli. Tietoa. Hakupäivä 27.3.2024.

<https://harrastamisensuomenmalli.fi/tietoa/>

Hiukka, Katariina 2018. Kansantanssinopettajien työnkuva –sielunravintoa vai elinkeino? Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu.

Järvinen, Hanna 2022. Baletin kulttuurihistoriaa – eurooppalaisen taidetanssin viisisataa vuotta. Verkkojulkaisu. Hakupäivä 23.4.2024.

<https://disco.teak.fi/tanssin-historia/baletin-kulttuurihistoriaa-eurooppalaisen-taidetanssin-viisisataa-vuotta/>

Kauppila, Hanna 2012. Avoimena aukikiertoon. Opettajan näkökulma kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan baletinopetuksessa. Väitöskirja. Teatterikorkeakoulu. Esittävien taiteiden tutkimuskeskus, 42.

Karppinen, Kirsi 2017. Yle. Ammattikorkeakoulu päätti säästölinjastaan – koulutuksia aiotaan lopettaa ja niukentaa. Hakupäivä 17.7.2023.

<https://yle.fi/a/3-9102822>

Keränen, Timo 2018. Kaikki liikunta hellii aivoja, mutta yksi saattaa olla ylitse muiden: Tanssi. Hakupäivä 22.2.2024.

<https://yle.fi/a/3-10198012>

Korhonen, Anna 2013. Tanssijan yleisimmät vammat ja niiden ensiapu. Opinnäytetyö. Karelia-ammattikorkeakoulu, 12.

Oamk. Tanssinopettaja (AMK). Hakupäivä 1.2.2024.

<https://oamk.fi/koulutus/ammattikorkeakoulututkinnot/tanssinopettaja-amk/>

Oamk. Hakusana: Valmistuneet. Hakupäivä 6.3.2024.

<https://oamk.fi/?s=valmistuneet>

Oamk. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot. Taiteen tekijä ja taiteen kehittäjä, YAMK. Hakupäivä 7.6.2024.

<https://oamk.fi/koulutus/ylemmat-ammattikorkeakoulututkinnot/taiteen-tekija-ja-kehittaja/>

Opetushallitus 2024a. Taiteen perusopetuksen historiasta ja nykytilasta. Hakupäivä 17.5.2024.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/taiteen-perusopetuksen-historiasta-ja-nykytilasta>

Opetushallitus 2024b. Tanssi taiteen perusopetuksessa (2005-2021). Hakupäivä 6.2.2024.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tanssi-taiteen-perusopetuksessa-2005-2021>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koululaiskysely 2022. Hakupäivä 17.5.2024.

<https://okm.fi/documents/1410845/4059654/2022+koululaiskyselyn+tulokset+15.12.2022.pdf/6ae3376a-4fec-1005-cf10-50c340add9f3/2022+koululaiskyselyn+tulokset+15.12.2022.pdf?t=1671094204184>

Poikonen, Hanna 2018 Dance on Cortex. Erps and Phase Synchrony in Dancers and Musician during a Contemporary Dance Piece. Väitöskirja. Helsingin Yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, 19.

Salosaari, Paula 2001. Multiple Embodiment in Classical Ballet. Educating the Dancer as an Agent of Change in the Cultural Evolution of Ballet. Väitöskirja. Teatterikorkeakoulu, näyttämötaide ja tutkimus, 40-41.

Sarjanto, Ari Pekka 2018. Hämeenlinnan kaupunkiutiset. Hakupäivä 1.2.2024.

<https://www.hameenlinnakaupunkiutiset.fi/paikalliset/4861778>

Savonia. Opinto-opas. AMK-tutkinnot, päivätoteutus. Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma. Hakupäivä 7.2.2024.

<https://opinto-opas.peppi.savonia.fi/10889/fi/10877/16767/1038>

Society of Classical Ballet, Vaganova method. Agrippina Vaganova & The Vaganova method. Hakupäivä 17.5.2024.

<https://scbvm.org/agrippina-vaganova-the-vaganova-method/>

STOPP. STOPP40: Tanssinopettaja on tanssin moniottelija. Hakupäivä 6.2.2024.

<https://stopp.fi/blogikirjoitus/stopp40-tanssinopettaja-on-tanssin-moniottelija/>

Taideyliopisto, Koulutustarjonta. Tanssinopettaja, maisteri. Hakupäivä 7.6.2024.

<https://www.uniarts.fi/koulutusohjelmat/tanssinopettaja-maisteri/>

Turku AMK. Tutkinnot ja opiskelu. Tutkinnot. Tanssinopettaja (AMK). Hakupäivä 7.2.2024.

<https://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/tutkinnot/tanssinopettaja-amk/>

Turtola, Kati & Tiirikainen, Ville 2020. Tanssinharrastajien pää ei harhaile koulussa – ”Keskittyminen tuo lapsille rauhaa ja on äärimmäisen tärkeää tämän hetkessä maailmassa”. Hakupäivä 22.2.2024.

<https://yle.fi/a/3-11212428>

Toissa.fi. Sijoittuminen työelämään. Tanssinopettaja (AMK): Mihin valmistuneet ovat sijoittuneet? Hakupäivä 15.2.2024.

<https://toissa.fi/sijoittuminen-tyoelamaan/show/549>

LIITTEET

LIITE 1

Hei baletinopettaja!

Työskentelen baletinopettajana Vaasassa ja suoritan työni ohessa Yamk-opintoja Oulun ammatti-
korkeakoulussa, taiteen tekijä ja kehittäjä -linjalla. Teen tällä hetkellä opinnäytetyötäni, jonka ai-
heena on tanssiopistoissa työskentelevien baletinopettajien työnkuva Suomessa. Tarkoitukseni
on kartoittaa, mitä kuuluu baletinopetukselle Suomessa tällä hetkellä.

Olen valmistanut kyselyn, jonka lähetän Suomessa työskenteleville baletinopettajille. Kyselyn tu-
loket ovat osa opinnäytetyöni materiaalia ja siksi minulle tärkeitä. Kaikki kyselyn tulokset käsitel-
lään anonyymisti.

Kyselyssä on 17 kysymystä.

1. Sukupuoli
 - a. Nainen
 - b. Mies
 - c. En halua vastata
2. Tanssinalan koulutukseni
 - a. Ammattikorkeakoulu
 - b. Teatterikorkeakoulu
 - c. Muu
3. Missä kaupungissa työskentelet baletinopettajana tällä hetkellä
4. Milloin aloitit työskentelemään baletinopettajana?
5. Oletko työskennellyt tanssinalalla tähän asti eniten
 - a. Vakituksena työntekijänä
 - b. Freelancerina
 - c. Määräaikaisena työntekijänä
 - d. Kurssimuotoisesti
 - e. Muu
6. Koetko, että sinulla on ollut tarpeeksi töitä

- a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. Vaihtelevasti
7. Onko työn määrään tullut muutoksia viimeisen 5 vuoden aikana?
- a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 - d. Vaihtelevasti
8. Oletko huomannut baletinoppilaiden määrässä eroa viimeisen 5 vuoden aikana?
- a. Oppilaita on tullut ryhmiin enemmän
 - b. Oppilaita on yhtä paljon
 - c. Oppilaita on vähemmän
 - d. En osaa sanoa
 - e. Vaihtelevasti
9. Onko johonkin tiettyyn ikäryhmään tullut enemmän oppilaita viimeisen 5 vuoden aikana?
- a. Alle kouluikäiset
 - b. Ala-aste ikäiset
 - c. Ylä-aste ikäiset
 - d. Aikuiset
 - e. Ei mihinkään näistä
10. Minkä ikäisiä oppilaita on mielestäsi vaikein saada mukaan baletinharrastukseen?
- a. Alle kouluikäiset
 - b. Ala-aste ikäiset
 - c. Ylä-aste ikäiset
 - d. Aikuiset
11. Mikä on mielestäsi uhka baletinharrastuksen kiinnostuksen vähenemiselle Suomessa? Vai onko sinusta sellaista uhkaa?
12. Koetko, että baletinoppilaat sitoutuvat hyvin baletinharrastukseen nykyään?
- a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 - d. Vaihtelevasti
13. Koetko, että Suomessa on tällä hetkellä tarpeeksi balettipedagogeja tarpeisiin nähden?
- a. Kyllä

- b. Ei
 - c. En osaa sanoa
14. Koetko baletinopettajan työn kuormittavana tällä hetkellä?
- a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 - d. Vaihtelevasti
15. Jos vastasit edelliseen "kyllä" tai "vaihtelevasti", mistä se johtuu?
- a. Oppilaiden huono keskittymiskyky ja/tai käyttäytyminen tunnilla
 - b. Töitä on liikaa
 - c. Epäselvät työroolit työyhteisössä
 - d. Muu
16. Jos työskentelet tällä hetkellä baletinopettajana, uskotko jääväsi eläkkeelle tästä toimesta?
- a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
17. Kuinka monta tähteä antaisit nykypäivän baletinopettajan ammatille asteikolla 1-10?
1 tähti = huonoin 10 tähteä = paras
18. Vapaa kommentti kyselystä, kysymyksistä, aihetta tai mitä vain asiaan liittyvää.